

Rho

—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

planMER Landelijk Gebied 2014

Schermer

Schermer

Landelijk gebied 2014

planMER

identificatie

projectnummer:

045800.17442.00

projectleider:

drs. M. van der Meulen

auteurs:

drs. M. van der Meulen
mw. drs. L.M. de Ruijter
mw. S. Verhagen Msc

planstatus

datum:

24 januari 2014

status:

definitief

Inhoud

Samenvatting	3
1. Inleiding	9
1.1. Het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014	9
1.2. Waarom een planMER?	9
1.3. Doel en procedure planMER	10
1.4. Leeswijzer	11
2. Het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014	13
2.1. Begrenzing plangebied	13
2.2. Beleid en visie	14
2.3. Bouwmogelijkheden bestemmingsplan	15
2.3.1. Agrarische bedrijfsactiviteiten	15
2.3.2. Nevenactiviteiten	17
2.3.3. Vrijkomende Agrarische Bebouwing	19
2.3.4. Recreatie en toerisme	19
3. Aanpak planMER	21
3.1. Plangebied en studiegebied	21
3.2. Alternatieven	21
3.2.1. Referentiesituatie	21
3.2.2. Plansituatie	22
3.3. Sectorale onderzoeken	24
4. Natuur: passende beoordeling	27
4.1. Inleiding	27
4.2. Toetsingskader	27
4.2.1. Toetsingscriteria Natura 2000	30
4.3. Referentiesituatie	31
4.3.1. Natura 2000-gebieden	31
4.3.2. Ecologische hoofdstructuur en weidevogelgebieden	43
4.3.3. Beschermde soorten	44
4.4. Plansituatie	46
4.4.1. Natura 2000-gebieden	46
4.4.2. Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelleefgebied	50
4.4.3. Beschermde soorten	51
4.5. Effectbeoordeling	54
4.5.1. Effecten	54
4.5.2. Maatregelen	55
5. Landschap, cultuurhistorie en archeologie	59
5.1. Inleiding	59
5.2. Referentiesituatie	59
5.2.1. Landschap en cultuurhistorie	59
5.2.2. Archeologie	66
5.3. Plansituatie	66
5.3.1. Landschap en cultuurhistorie	67

5.3.2. Archeologie	68
5.4. Effectbeoordeling	68
6. Woon- en leefklimaat	71
6.1. Geurhinder	71
6.1.1. Toetsingskader	71
6.1.2. Referentiesituatie	72
6.1.3. Plansituatie	73
6.2. Luchtkwaliteit	75
6.2.1. Toetsingskader	75
6.2.2. Referentiesituatie	76
6.2.3. Plansituatie	77
6.3. Geluid	79
6.3.1. Toetsingskader	79
6.3.2. Referentiesituatie	79
6.3.3. Plansituatie	81
6.4. Gezondheid	81
6.5. Effectbeoordeling	81
7. Bodem en water	83
7.1. Toetsingskader	83
7.2. Referentiesituatie	84
7.3. Plansituatie	90
7.4. Effectbeoordeling	91
8. Overige milieuaspecten	93
8.1. Verkeer en vervoer	93
8.2. Externe veiligheid	94
8.2.1. Toetsingskader	94
8.2.2. Referentiesituatie	94
8.2.3. Plansituatie	96
8.3. Effectbeoordeling	96
9. Conclusies en vertaling in bestemmingsplan	97
9.1. Conclusies	97
9.2. Leemten in kennis en monitoring	99

Bijlagen:

1. Drempelwaarden Besluit milieueffectrapportage
2. Nota beantwoording zienswijzen reikwijdte en detailniveau
3. Onderzoek stikstofdepositie veehouderijen
4. Onderzoek geurhinder veehouderijen

Samenvatting

Inleiding

De gemeente Schermer stelt een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied op. Het vigerende bestemmingsplan dateert uit 2003. Doel is te komen tot een up-to-date planologisch kader, dat aan de wettelijke eisen en digitale verplichtingen voldoet. Op grond van het Besluit milieueffectrapportage leiden de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt aan veehouderijen tot een planmer-plicht. Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen bij de voorbereiding van (in dit geval) een bestemmingsplan. Het planMER wordt gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan Landelijk gebied 2014 in procedure gebracht. In het planMER is voor de verschillende relevante milieuthema's ingegaan op de mogelijke milieugevolgen van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014.

Opzet van het planMER

Het planMER geeft per milieuthema een beschrijving van de huidige milieusituatie en eventuele autonome ontwikkelingen. Deze zogenaamde referentiesituatie bevat een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur). Daarnaast is bekeken in hoeverre in de referentiesituatie sprake is van knelpunten en/of overbelaste situaties (voor onder andere de thema's geurhinder, luchtkwaliteit en stikstofdepositie).

De referentiesituatie dient als vertrekpunt voor de effectbeschrijvingen. Per milieuthema is in het planMER ingegaan op de (potentiële) milieugevolgen als gevolg van de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderijen vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de sectorale analyses in. Bij de effectbeschrijvingen is de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt als uitgangspunt gehanteerd. Voor het thema stikstofdepositie is naast deze maximale invulling ook een realistische invulling van de bouwmogelijkheden onderzocht (op basis van CBS-gegevens over de ontwikkeling van de agrarische sector binnen de gemeente Schermer).

Het planMER beschrijft niet alleen de effecten van de veehouderijen, maar ook de effecten van de overige ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. Het gaat over het algemeen om kleinschalige ontwikkelingen (zoals neven en vervolgfuncties), waaraan in de regels strikte voorwaarden worden gesteld. Gezien de aard en omvang van deze ontwikkelingsruimte is volstaan met een beschrijving op hoofdlijnen van de maximale ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt (zowel bij recht, als via afwijkingsbevoegdheden en wijzigingsbevoegdheden).

Daar waar de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit binnen het bestemmingsplan leidt tot ongewenste effecten, geeft het planMER inzicht in maatregelen waarmee deze effecten kunnen worden voorkomen of beperkt.

Resultaten en effectbeoordeling

Natuur

Natura 2000

Binnen het bestemmingsplangebied Landelijk gebied 2014 en in de omgeving daarvan zijn verschillende Natura 2000-gebieden gelegen. Met name als het gaat om het thema stikstofdepositie kan ontwikkelingsruimte voor veehouderijen (ook op grote afstand) leiden tot negatieve effecten binnen Natura 2000. Vanwege de mogelijke effecten op Natura 2000 is in het planMER een passende beoordeling opgenomen. De maatgevende gebieden met betrekking tot vermeting/verzuring zijn de Eilandspolder, Noordhollands Duinreservaat en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. In al deze gebieden is de achtergronddepositie hoger dan de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype. Dat betekent dat een kleine toename van stikstofdepositie in deze gebieden al kan leiden tot significante negatieve effecten. Uit de berekeningsresultaten blijkt dat de maximale invulling van alle bouw mogelijkheden (bij recht en via wijzigingsbevoegdheden) tot een forse toename van stikstofdepositie leidt op maatgevende locaties binnen de Natura 2000-gebieden (in het bijzonder binnen het Natura 2000-gebied Eilandspolder, maar ook binnen de gebieden op grotere afstand van het plangebied). De realistische invulling van de bouw mogelijkheden leidt tot een veel beperktere toename van stikstofdepositie, maar in delen van de Eilandspolder is de toename toch nog ruim 4 mol/ha/jaar. Significante negatieve effecten als gevolg van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt, zijn dan ook niet uit te sluiten. In de passende beoordeling zijn maatregelen beschreven waarmee in het bestemmingsplan of buiten het bestemmingsplan om kan worden geborgd dat geen negatieve effecten binnen Natura 2000 optreden. Als het gaat om verstoring en versnippering binnen Natura 2000-gebieden, zijn er geen relevante effecten te verwachten als gevolg van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt.

Ecologische Hoofdstructuur

Binnen het plangebied zijn twee gebieden gelegen die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het gaat hierbij om Natura 2000-gebied de Eilandspolder en delen van de Polder Mijzen. Het bestemmingsplan biedt bouw mogelijkheden op de bestaande bouwvlakken. Deze bouw mogelijkheden leiden niet tot areaalverlies van de EHS.

De reizende bollenkraam is op dit moment reeds toegestaan en er wordt niet verwacht dat het gebruik daarvan binnen de planperiode zal intensiveren. Plaatselijk kan de reizende bollenkraam leiden tot tijdelijke aantasting van geschikt weidevogelleefgebied.

Het bestemmingsplan biedt ruimte voor kleinschalige recreatieve ontwikkelingen. Een deel van de extra recreanten wil wandelen, fietsen of varen door of langs de EHS. Deze extra bezoekers maken gebruik van bestaande routes. De geringe extra bezoekersstromen als gevolg van de uitgebreidere recreatiemogelijkheden hebben geen effect op de EHS.

Soortenbescherming

Het plangebied biedt leefgebied aan verschillende beschermde soorten. Het betreft voornamelijk algemeen voorkomende soorten en daarnaast enkele zwaar beschermde soorten. De ontwikkelingen vinden hoofdzakelijk plaats op of direct in de buurt van de bestaande bouw kavels. Plaatselijk kan dit leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, zoals aantasting van vaste nestplaatsen van broedvogels of aantasting van leefgebied van beschermde vissen. Overtreding van de Flora- en faunawet moet worden voorkomen door deze effecten te mitigeren en/of compenseren. In het planMER is voor de verschillende soorten op hoofdlijnen aangegeven welke maatregelen kunnen worden getroffen. Grootschalige en blijvende negatieve effecten op de beschermde soorten in het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In het plangebied zijn twee landschapstypen te onderscheiden met specifieke landschappelijke waarden: droogmakerij Schermeer en de Noordeindermeerpolder en de veenweidegebieden Eilandspolder inclusief Polder de Menningweer, de Oterlekerpolder en de Polder Mijzen. Voor al deze gebieden geldt dat er sprake is van zeer open landschap met een historische verkaveling.

Binnen het plangebied is de Westfriese Omringdijk aangemerkt als historisch dijklichaam. Ook zijn de aanwezige stolpen cultuurhistorische objecten. In het landelijk gebied hebben de veenweidegebieden een redelijk hoge archeologische verwachtingswaarde. De overige gebieden hebben een lage verwachtingswaarde.

De ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan kan plaatselijk tot een aantasting van met name de openheid van het landschap leiden. In het bestemmingsplan zijn regels ter bescherming van bijzondere waarden van landschap en cultuurhistorie opgenomen.

*Woon- en leefklimaat*Geurhinder veehouderijen

Binnen het bestemmingsplan zijn met name grondgebonden veehouderijen aanwezig. Op grond van de wet- en regelgeving gelden vaste minimale afstanden tussen veehouderijen en omliggende geurgevoelige objecten (gemeten vanaf de emissiepunten). De uitbreiding van grondgebonden veehouderijen in het plangebied kan leiden tot een verslechtering van de geursituatie in het plangebied en de omgeving. Het grootste deel van de veehouderijen is gevestigd langs de Westdijk, Zuidervaart en Noordervaart. Over het algemeen is de afstand tussen de stallen binnen het plangebied en de woningen van derden aanzienlijk, waardoor het effect van de ontwikkelingen hier zeer beperkt is. Daarnaast zal er gezien de onderlinge afstanden tussen de veehouderijen nauwelijks sprake zijn van cumulatie van geurhinder.

Binnen het plangebied zijn twee intensieve veehouderijen aanwezig. Uit het onderzoek blijkt dat de cumulatieve geurbelasting ten gevolge van deze intensieve veehouderijen relatief beperkt is. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen intensieve veehouderijen gevestigd met een relevante geurbelasting binnen het plangebied.

Luchtkwaliteit

De ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan kan leiden tot een toename van de concentraties luchtverontreinigende stoffen. Dit is het gevolg van de emissies vanuit stallen en de verkeersaantrekkende werking als gevolg van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan. Uit het planMER blijkt dat de concentraties luchtverontreinigende stoffen binnen het plangebied echter dermate ver onder de wettelijke grenswaarden liggen, dat een beperkte toename van emissies als gevolg van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan in geen geval leidt tot een overschrijding van grenswaarden.

Geluid

Binnen het bestemmingsplan worden geen nieuwe geluidsgevoelige functies bij recht mogelijk gemaakt. Akoestisch onderzoek kan hierdoor achterwege blijven.

Delen van het plangebied zijn door de provincie Noord-Holland aangewezen als stiltegebied. De stiltegebieden leiden niet tot beperkingen voor het normale agrarische gebruik. De overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 mogelijk maakt zijn dermate kleinschalig dat deze geen relevante gevolgen hebben voor de geluidsbelasting binnen het stiltegebied.

Gezondheid

Binnen veehouderijen en in de omgeving daarvan kunnen gezondheidsaspecten een rol spelen. De onderzoeken en beleidsvorming op dit vlak richten zich met name op de intensieve veehouderij. De huidige inzichten geven geen aanleiding om te veronderstellen dat ter plaatse van grondgebonden veehouderijen van relatief beperkte omvang zoals aanwezig binnen het plangebied, sprake is van relevante gezondheidseffecten die een rol dienen te spelen bij de afwegingen in het kader van een bestemmingsplan landelijk gebied.

Bodem en water

De ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan heeft geen gevolgen voor de bodemkwaliteit in het gebied. Wel kan de ontwikkelingsruimte negatieve effecten hebben op de waterkwantiteit en -kwaliteit door de mogelijke toename in verharding en zwaardere belasting van het oppervlaktewater met vermestende stoffen (N en P) via af- en uitspoeling door de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Bij toekomstige initiatieven dient te worden voldaan aan diverse watergerelateerde randvoorwaarden en eisen. Bij verschillende flexibiliteitsbepalingen is als voorwaarde opgenomen dat geen sprake is van onevenredige gevolgen voor het waterbeheer (waarbij schriftelijk advies van de waterbeheerder noodzakelijk is). Hiermee is uitgesloten dat er negatieve effecten optreden als gevolg van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan.

*Overige milieuthema's*Verkeer

De beperkte aantallen extra vervoersbewegingen als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 biedt, leiden niet tot knelpunten in de verkeersafwikkeling op de ontsluitende wegen of op het gebied van verkeersveiligheid.

Externe veiligheid

Binnen het plangebied en in de omgeving zijn verschillende risicobronnen aanwezig (waaronder risicovolle inrichtingen, transport over de weg en risicorelevante buisleidingen). Het bestemmingsplan maakt geen kwetsbare objecten mogelijk binnen PR 10⁻⁶-contouren. Ook maakt het plan geen ontwikkelingen mogelijk die leiden tot een relevante toename van de personendichtheden in het gebied en daarmee gevolgen kunnen hebben voor de hoogte van het groepsrisico.

Conclusies en doorvertaling in het bestemmingsplan*Natura 2000*

Uit de beschrijvingen en beoordelingen in het planMER blijkt dat effecten van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 over het algemeen beperkt zijn. Uitzondering vormt het thema stikstofdepositie. Uit de passende beoordeling volgt dat bij benutting van de bouwmogelijkheden uit het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied niet zijn uit te sluiten. In de passende beoordeling is bekeken op welke wijze de stikstofdepositie kan worden beperkt, bijvoorbeeld door het schrappen van wijzigingsbevoegdheden voor de uitbreiding van bouwvlakken of het niet toestaan van omschakeling naar veehouderij. Het volledig uitsluiten van significante negatieve effecten binnen het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 is alleen mogelijk met een ingrijpende aanpassing van de bestemmingsregeling, waarbij veehouderijen slechts onder zeer strikte voorwaarden (geen toename emissies door technische maatregelen en/of saldering, al dan niet in combinatie met maatregelen binnen Natura 2000) kunnen uitbreiden.

Overige milieuthema's

Voor de overige milieuthema's ontstaan geen knelpunten in relatie tot de wettelijke normen en grenswaarden die vanuit de sectorale toetsingskaders gelden. Waar relevant is in de regels van het bestemmingsplan geborgd dat geen negatieve milieueffecten optreden. In verschillende flexibiliteitsbepalingen is onder andere als voorwaarde gesteld dat de ontwikkeling milieuhygiënisch inpasbaar is.

Uit de beschrijvingen in het planMER blijkt dat binnen delen van het plangebied sprake is van grote landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden. Naast de toetsing aan de harde wettelijke normen en grenswaarden is van belang of de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan gevolgen heeft voor deze waarden. Uit de sectorale analyses blijkt dat met de zonering die is opgenomen in het bestemmingsplan, de bouwmogelijkheden die daaraan zijn gekoppeld en de voorwaarden en uitgangspunten die daarbij in acht dienen te worden genomen, op een goede manier invulling is gegeven aan het behouden en versterken van de aanwezige waarden. De landschappelijke kenmerken en waarden blijven behouden. Dat geldt ook voor de bestaande natuurwaarden en cultuurhistorische waarden. Vanuit de doelstellingen voor het landelijk gebied is er geen aanleiding om de bestemmingsplanregeling aan te vullen of aan te scherpen naar aanleiding van de uitkomsten van het planMER.

1.1. Het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014

De gemeente Schermer stelt een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied op. Het vigerende bestemmingsplan dateert uit 2003. Doel is te komen tot een up-to-date planologisch kader, dat aan de wettelijke eisen en digitale verplichtingen voldoet. Voorafgaand aan het ontwerpbestemmingsplan is een Kadernota opgesteld. Deze Kadernota schetst het inhoudelijke kader waarbinnen het bestemmingsplan wordt uitgewerkt. Het nieuwe bestemmingsplan borduurt voort op het vigerende bestemmingsplan Landelijk Gebied 2003. Daarbij is gekeken of actueel beleid (Rijk, provincie, gemeente en waterschap) consequenties heeft voor de bestemmingsregeling. Binnen de bouwvlakken (en via wijzigingsbevoegdheden ook daarbuiten) biedt het bestemmingsplan ontwikkelingsruimte aan agrarische bedrijven. Met name de bouw mogelijkheden voor veehouderijen leiden tot verplichtingen op grond van het Besluit milieueffectrapportage.

1.2. Waarom een planMER?

Toetsingskader

In de Wet milieubeheer en het bijbehorende Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport dient te worden opgesteld¹. Een planmer-plicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten: bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu mer-(beoordelings)plichtig zijn;
- mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op Natura2000-gebieden (het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk).

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging van grondgebonden veehouderijbedrijven is in het kader van de omgevingsvergunning vanaf een bepaalde omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig. Deze mer-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer. Voor rundveehouderijen zijn de volgende drempelwaarden opgenomen in de D-lijst (mer-beoordelingsplicht in het kader van de omgevingsvergunning):

- 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar;
- 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar;
- 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar.

¹ De afkorting mer wordt gebruikt om de mer-procedure aan te duiden. Het resultaat van de procedure, het milieueffectrapport zelf, wordt afgekort met MER.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de drempelwaarden voor veehouderijen zoals opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer.

Planmer-plicht bestemmingsplan Landelijk gebied 2014

Drempelwaarden C- en D-lijst

Het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 is actualiserend van aard. Dat betekent dat hoofdzakelijk bestaande bestemmingen en rechten worden overgenomen. Het bestemmingsplan biedt binnen de bouwvlakken (en via wijzigingsbevoegdheden ook daarbuiten) ontwikkelingsmogelijkheden aan agrarische bedrijven. In relatie tot de drempelwaarden uit het Besluit milieueffectrapportage is met name de ontwikkelingsruimte voor grondgebonden veehouderijen relevant. Het bestemmingsplan biedt (met een wijzigingsbevoegdheid) mogelijkheden voor veehouderijen om uit te breiden tot een omvang van maximaal 2 hectare. Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 biedt is het mogelijk dat in bepaalde gevallen bij toekomstige uitbreidingen drempelwaarden uit het Besluit mer zullen worden overschreden, waarmee het bestemmingsplan het kader vormt voor mogelijk toekomstige besluiten over mer(-beoordelings)plichtige activiteiten. Om deze reden is voor het bestemmingsplan Landelijk gebied sprake van een planmer-plicht. Binnen het plangebied is ook tweetal intensieve veehouderijen aanwezig. De bestaande intensieve veehouderijen krijgen in het bestemmingsplan geen uitbreidingsmogelijkheden. Wel biedt het bestemmingsplan op beperkte schaal mogelijkheden voor nieuwe intensieve neventakken.

Effecten op Natura 2000

Niet alleen de drempelwaarden uit het Besluit mer voor grondgebonden veehouderijen, maar ook de mogelijke significant negatieve effecten op Natura 2000 leiden tot een planmer-plicht. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In de omgeving van het plangebied zijn de volgende Natura 2000-gebieden: Eilandspolder, Noordhollands Duinreservaat en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder en het Markermeer (zie hoofdstuk 4). De ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt kan leiden tot significante negatieve effecten op Natura 2000. Daarbij gaat het met name om het thema stikstofdepositie in relatie tot de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen. Vanwege de mogelijke effecten op Natura 2000 is in het planMER een passende beoordeling opgenomen.

1.3. Doel en procedure planMER

Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen bij de voorbereiding van (in dit geval) een bestemmingsplan. Daarbij dient te worden getoetst of de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt kan leiden tot ongewenste effecten. Waar relevant dient te worden bekeken op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt of voorkomen (of positieve effecten kunnen worden versterkt). De resultaten van deze beoordeling worden vastgelegd in een milieueffectrapport dat samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd. In het bestemmingsplan dient vervolgens te worden verantwoord op welke wijze in het plan is omgegaan met de resultaten en conclusies uit het planMER.

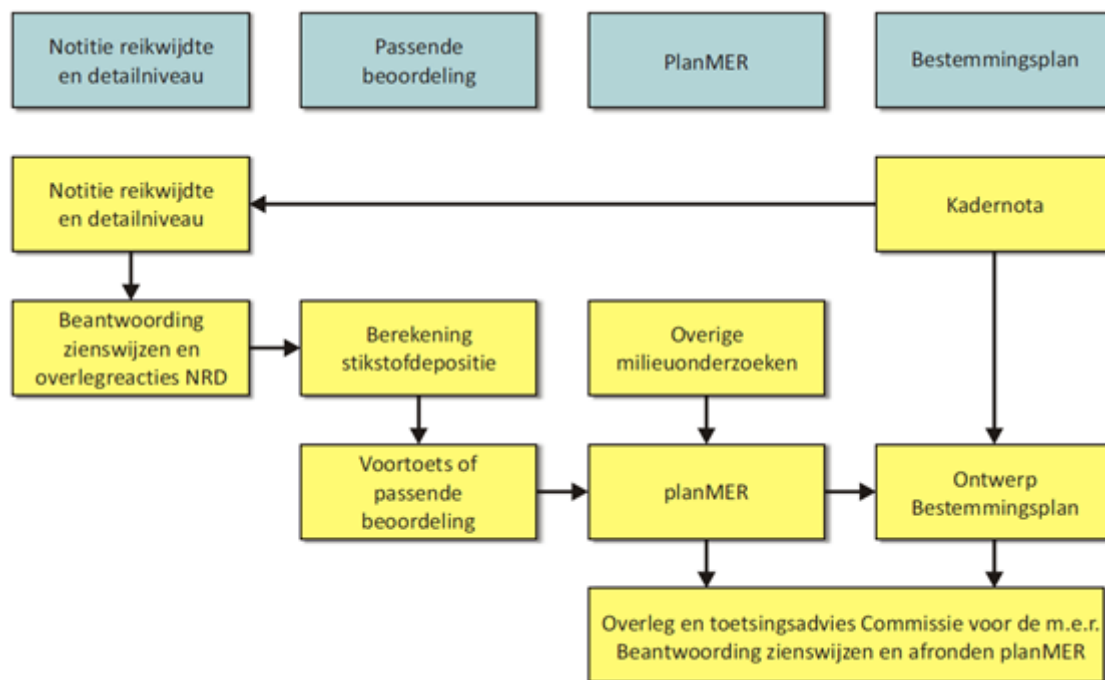
De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:

1. openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
2. raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER en mogelijkheid voor een ieder om zienswijzen in te dienen op de reikwijdte en het detailniveau van het planMER;

3. opstellen planMER, uitvoeren onderliggende onderzoeken en doorvertaling in ontwerpbestemmingsplan;
4. terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan (zienswijzen);
5. toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
6. vaststelling bestemmingsplan. Het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

De Notitie reikwijdte en detailniveau (Nrd), die voorafgaan aan het planMER is opgesteld, geeft een beschrijving van de wijze waarop in het planMER de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Deze Nrd is verzonden naar de overlegpartners (bestuursorganen) en heeft ter inzage gelegen. Hiermee hebben overlegpartners en andere belanghebbenden de mogelijkheid gekregen om te reageren op de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de binnengekomen zienswijzen en de beantwoording waarin is aangegeven op welke wijze in het planMER is omgegaan met deze zienswijzen. De Commissie voor de m.e.r. is in de voorfase niet betrokken (een advies van de Commissie voor de m.e.r. over de reikwijdte en detailniveau van een planMER is vrijwillig).

Het voorliggende planMER wordt samen met het ontwerpbestemmingsplan Landelijk gebied 2014 in procedure gebracht. Op dit moment wordt het planMER ook ter toetsing voorgelegd aan de Commissie voor de m.e.r. (een toetsingsadvies door de Commissie voor de m.e.r. is wettelijk verplicht). Figuur 1.1 geeft inzicht in de relaties tussen de verschillende onderdelen uit het planMER en het bestemmingsplan.

Figuur 1.1 Koppelingen planMER en bestemmingsplan

1.4. Leeswijzer

Het planMER is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2 beschrijft de gemeentelijke visie op het landelijk gebied en de vertaling daarvan in het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014. Ook is een beschrijving opgenomen van de

bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Hoofdstuk 3 beschrijft de aanpak van het planMER (reikwijdte en detailniveau), waarbij wordt ingegaan op de onderzochte alternatieven en onderzoeksmethodiek.

In hoofdstuk 4 t/m 8 komen achtereenvolgens de volgende thema's aan de orde:

- natuur (passende beoordeling);
- landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- woon- en leefklimaat;
- bodem en water;
- overige milieuaspecten.

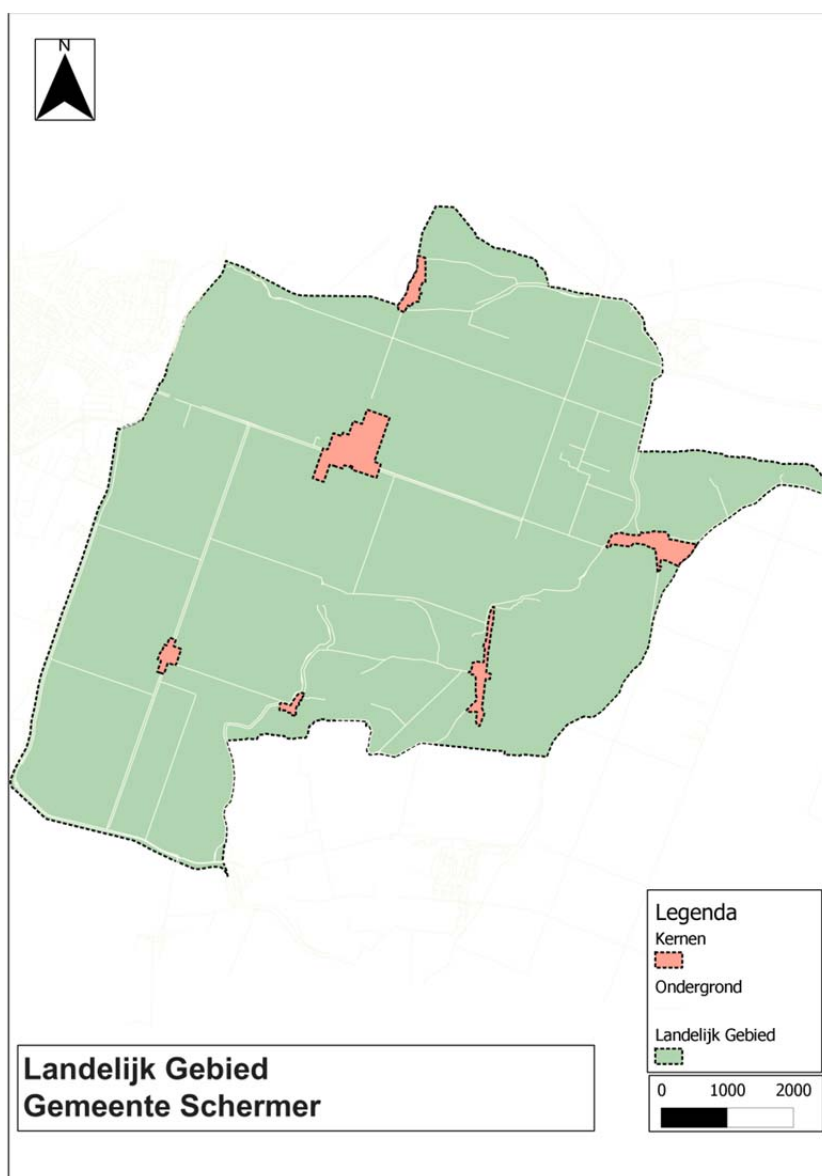
Per milieuthema is een beschrijving gegeven van de referentiesituatie en wordt ingegaan op de mogelijke gevolgen van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Hoofdstuk 9 geeft een overzicht van de conclusies en gaat in op de doorvertaling in het bestemmingsplan.

2. Het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014

13

2.1. Begrenzing plangebied

Het plangebied bestaat uit het volledige landelijk gebied van de gemeente Schermer. De grenzen sluiten aan op het bestemmingsplan Dorpskernen 2011. Figuur 2.1 geeft een overzicht van de begrenzing van het plangebied.

Figuur 2.1 Begrenzing plangebied

2.2. Beleid en visie

Het ontwerpbestemmingsplan bevat een beschrijving van het relevante beleid op het niveau van rijk, provincie, gemeente en waterschap. Als het gaat om de directe doorwerking in het bestemmingsplan zijn in het bijzonder de Structuurvisie Noord-Holland en Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS) en de gemeentelijke structuurvisie 'Kamers en Linten 2040' van belang.

Structuurvisie Noord-Holland en Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS)

De provincie Noord-Holland heeft 21 juni 2010 een structuurvisie vastgesteld. Voor de doorwerking van provinciale belangen in het gemeentelijk beleid zijn regels opgenomen in de bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS). Een overzicht van de voor het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 relevante hoofdpunten:

- binnen de grenzen van het landelijk gebied zijn stedelijke functies niet zonder meer mogelijk. In beginsel zijn er geen bedrijventerreinen, kantoorlocaties, woningbouw en overige vormen van verstedelijking mogelijk, tenzij er een ontheffing kan worden verleend. Verbrede landbouwfuncties of functiewijziging van agrarische bouwpercelen is slechts onder voorwaarden toegestaan;
- Binnen de grenzen van het Nationale Landschap Laaghoolland (geheel gemeentelijk grondgebied) geldt dat in het bestemmingsplan regels dienen te worden opgenomen ten behoeve van het behoud of versterking van de kernkwaliteiten van het betreffende Nationale Landschap. Nieuwe functies zijn slechts toegestaan indien zij de kernkwaliteiten behouden of versterken;
- Aan ontwikkelingen binnen de Ecologische Verbindingszones (Huygendijk/Noordschermerdijk, Molendijk/Westmijzerdijk), de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (hoofdzakelijk Eilandspolder en gedeelte Mijzenpolder) en het Weidevogelleefgebied (verdeeld over met name zuidwesten, zuiden en zuidoosten van de gemeente) zijn strikte voorwaarden verbonden;
- Binnen de grenzen van het gebied aangewezen voor grootschalige landbouw mag een agrarisch bouwvlak onder voorwaarden worden vergroot tot 2 ha. Binnen de gebieden voor gecombineerde landbouw is het agrarisch bouwvlak toegestaan tot 1,5 ha;
- Binnen de gebieden die zijn aangewezen als bollenconcentratiegebied (tegen Alkmaar aan), wordt de vestiging van een bollenteeltbedrijf voor permanente bollenteelt niet onmogelijk gemaakt;
- Voor de regionale waterkeringen (Huygendijk/Noordschermerdijk, Molendijk/Westmijzerdijk/Haviksdijkje, Oostdijk/Westdijk, Oostdijk/Zuiddijk/Westdijk) worden regels opgenomen die zijn toegesneden op de waterkerende functie. Tevens dienen vrijwaringszones te worden opgenomen van het Hoogheemraadschap;
- Voor de aardkundig waardevol gebieden (hoofdzakelijk Eilandspolder, ten westen van Grootschermer, Mijzenpolder en tegen Alkmaar aan) en aardkundig monument (Mijzenpolder).wordt aangegeven in hoeverre rekening is gehouden met de voorkomende bijzondere aardkundige waarden. De provinciale milieuverordening bevat tevens regels voor deze gebieden;
- Een bestemmingsplan dat geheel of gedeeltelijk voorziet in EHS, Nationale landschappen, Rijksbufferzones, Weidevogelleefgebieden en Recreatie om de Stad -gebieden, voorziet in een Ruimte voor Ruimte regeling.

Structuurvisie 'Kamers en Linten 2040'

Op 24 april 2012 heeft de raad de structuurvisie 'Kamers en Linten 2040' vastgesteld. De centrale doelstelling van de structuurvisie luidt: *Rekening houdend met de duidelijke*

verschillen tussen het veenweidegebied en de droogmakerijen is het beleid gericht op behoud en versterking van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden in Schermer, waarbij de landbouw duurzaam met deze waarden wordt verweven, het gebied in belangrijke mate recreatief mede gebruikt kan worden en er beperkt mogelijkheden zijn voor woningbouw.

De structuurvisie wijst de droogmakerij aan als landbouwkerngebied. Uitbreiding van agrarische bedrijven is hier mogelijk. Het land in dit gebied dient zo min mogelijk aan de agrarische productiefunctie onttrokken te worden. Landbouw, natuur en cultuurhistorie zijn in het gebied verweven. Daartegenover staat het veenweidegebied waar de landbouw een ondergeschikte functie aan natuur, landschap en cultuurhistorie vormt. Vrijkomende agrarische gronden kunnen hier voor natuurontwikkeling ingezet worden. Bovendien wordt het agrarisch beheer hier extensief op natuur gericht. Vanwege de natuurlijke en cultuurhistorische waarden die zich vrijwel in het gehele landelijke gebied bevinden, is het onwenselijk om nieuwvestiging van agrarische bedrijven toe te staan, uitgezonderd van verplaatsing om externe redenen (hervestiging). Bio-industrie (intensieve veehouderij) is evenmin wenselijk.

De gemeente Schermer speelt in op de schaalvergroting en verbrede landbouw door vergroting van bouwvlakken toe te staan en nevenactiviteiten mogelijk te maken. Gelet op de centrale doelstelling en de aanwezige waarden is in de structuurvisie gekozen voor een gebiedsgerichte benadering bij vrijkomende agrarische bebouwing.

2.3. Bouwmogelijkheden bestemmingsplan

Deze paragraaf geeft een overzicht van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. De beschrijving richt zich uitsluitend op activiteiten die kunnen leiden tot een bepaalde milieubelasting die (mogelijk) relevant is in het kader van het op te stellen planMER.

2.3.1. Agrarische bedrijfsactiviteiten

Akkerbouw en grondgebonden veehouderijen

De agrarische bouwvlakken zijn bestemd voor de uitoefening van een agrarisch bedrijf gericht op akkerbouw en grondgebonden veehouderijen. Bij een agrarisch bedrijf is één bedrijfswoning toegestaan. Het bestemmingsplan staat geen nieuwvestiging van agrarische bedrijven toe.

De agrarisch bouwpercelen hebben een omvang van circa 1 ha (dit is in lijn met het vigerende bestemmingsplan). In veel gevallen is er in de huidige situatie binnen deze bouwvlakken nog sprake van ontwikkelingsruimte. De verwachting is dat op termijn de maat van circa 1 ha voor meer agrariërs onvoldoende zal blijken, aangezien de schaalvergroting van deze bedrijven zich voortzet. Om deze reden worden de bestaande rechten niet teruggebracht.

In het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, waarmee een vergroting van een bouwvlak tot 2 ha mogelijk is. Aan een dergelijke uitbreiding zijn strikte voorwaarden gesteld (o.a. dient de uitbreiding noodzakelijk te zijn voor het voortbestaan van het volwaardige agrarische bedrijf en mogen nabijgelegen functies geen onevenredige hinder ondervindingen van de uitbreiding). Grotere bouwvlakken dan 2 ha zijn hier niet wenselijk en bovendien niet toegestaan op grond van provinciaal beleid.

Paarden

Binnen de agrarische bouwvlakken is het toegestaan om een productiegerichte paardenhouderij te vestigen zoals een paardenfokkerij/-melkerij. Een gebruiksgerichte paardenhouderij (over het algemeen maneges) als hoofdactiviteit valt niet onder de agrarische bestemming. Daarnaast is het via afwijking onder voorwaarden mogelijk om hobbymatig paarden te houden bij een burgerwoningen.

Intensieve veehouderij

Intensieve vormen van veehouderij zijn niet toegestaan binnen de bestemming Agrarisch. De bestaande intensieve pluimveehouderijen zijn positief bestemd, waarmee de bestaande rechten worden bestendigd. De bedrijven hebben geen relevante uitbreidingmogelijkheden binnen het bouwvlak. Wel is het mogelijk om als neventak op beperkte schaal intensief dieren te houden (zie paragraaf 2.3.2, nevenactiviteiten).

Glastuinbouw

Glastuinbouw is niet toestaan binnen de bestemming Agrarisch. Bestaande glastuinbouwbedrijven worden als zodanig bestemd, waarbij de mogelijkheid wordt geboden voor omschakeling naar een grondgebonden veehouderij, akkerbouwbedrijf of productiegerichte paardenhouderij. In de gemeente Schermer zijn twee glastuinbouwbedrijven aanwezig (één langs de Westdijk en één langs de Noordervaart). Het bestemmingsvlak voor deze bestaande glastuinbouwbedrijven is afgestemd op de aanwezige bebouwing (kassen). In de bebouwingsregeling is een maximale oppervlakte voor de bedrijfsgebouwen opgenomen ten einde te voorkomen, dat het areaal kassen wordt omgezet in bedrijfsgebouwen.

Voor kassen als teeltondersteunende voorziening geldt dat deze in het bouwvlak zijn toegestaan ten behoeve van het eigen bedrijf en een maximale hoogte van 3 meter mogen hebben.

Bollenteelt

Permanente bollenteelt is alleen toegestaan binnen de bestemming Agrarisch – bollenteelt (zie figuur 2.2, bollenconcentratiegebied) en is niet toegestaan binnen de bestemmingen Agrarisch – waarde natuur en Agrarisch – waarde cultuurhistorie. De bestaande bollenbedrijven zijn wel als zodanig bestemd, waarbij de mogelijkheid wordt geboden voor omschakeling naar een grondgebonden veehouderij, akkerbouwbedrijf of productiegerichte paardenhouderij. In het bestemmingsplan is de reizende bollenkraam wel toegestaan. Hier wordt onder verstaan niet-permanente bollenteelt op grasland bij veehouders. Dit vindt over het algemeen jaarlijks plaats op verschillende percelen (trekt jaarlijks van perceel naar perceel). De betreffende percelen worden met tussenpozen van minimaal vier jaar gebruikt voor de bollenteelt. Wel geldt een restrictie voor gronden met hoge cultuurhistorische, ecologische en bodemkundige waarden. Voor deze gebieden (Menningweerpolder en Polder Mijzen) wordt de reizende bollenkraam uitgesloten.

Figuur 2.2 Uitsnede kaart Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie

2.3.2. Nevenactiviteiten

De gemeente Schermer speelt in op de verbrede landbouw door nevenactiviteiten mogelijk te maken. Ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing is in de gemeentelijke structuurvisie 'Kamers en Linten 2040' een hoofdontwikkelingszone opgenomen. Hierbij wordt een onderscheid aangehouden tussen niet-agrarische bedrijven met een landelijke of met een stedelijke verbondenheid. De hoofdontwikkelingszone is een zone die zich uitstrekt over de Noordervaart en de Zuidervaart waar zich agrarische bebouwing bevindt met een stedelijke verbondenheid. Het doel is de concentratie van niet-agrarische functies met een stedelijke uitstraling of verbondenheid zoveel mogelijk beperkt te houden tot de hoofdontwikkelingszone.

De volgende tabel geeft een overzicht van de nevenfuncties die worden toegestaan (deels bij recht, deels via afwijking). Bij een combinatie van nevenfuncties, mag het gezamenlijke oppervlak niet meer bedragen dan 650 m² (met uitzondering van de nevenfunctie kamperen).

Tabel 2.1 Nevenfuncties

Functie	Bij recht	Bij afwijking	Slechts in hoofdontwikkelingszone
Bedrijven	• max. cat. 2 SvB • max 650 m2	• Agrarische hulpactiviteiten • Pensionstallen • Intensieve veehouderijtak (dierversedeling)	• zakelijke dienstverlening
Recreatie	• Bed and breakfast tot max. 4 slaappleaen	• bezoekerscentrum zoals museum of tentoonstellingsruimte max. 650 m2; • verhuur van recreatieve middelen, zoals bijvoorbeeld fietsen en kano's, max. 650 m2; • een kleinschalige horecagelegenheid (ondergeschikt) max 50 m²; • kleinschalige kampeerterreinen max 20 plaatsen (niet toegestaan binnen Natura 2000-gebieden) • recreatie-eenheden (appartementen) maximaal 5 stuks.	• N.v.t.
Maatsch. voorz.	• N.v.t.	• N.v.t.	• privékliniek (structuurv.), kuuroord (structuurv.), groepspraktijk, dierenarts, medisch therapeutisch en sociale dienstverlening zoals een kinderopvang. • max 650m2; • zorgboerderijen en ondergeschikte kantoren, detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen.

Dierversedeling

In navolging van het vigerende bestemmingsplan is dierversedeling als nevenactiviteit opgenomen. Hiermee is het intensief houden van dieren als nevenactiviteit bedoeld. In het bestemmingsplan is de volgende definitie opgenomen: dierversedelingsbedrijven waaronder varkens/lammeren/kalverfokkerijen en -mesterijen, pluimveehouderijen en viskwekerijen en plantversedelingsbedrijven waaronder champignonkwekerijen voor zover deze bedrijven geheel of hoofdzakelijk niet gebonden zijn aan ter plaatse of in de nabijheid aanwezige gronden.

Het gebruik van 750 m² aan bedrijfsgebouwen voor dierveredeling wordt toegestaan. Bij deze oppervlakte kan de activiteit een waardevolle toevoeging zijn voor het agrarische bedrijf. Bij afwijking van het bestemmingsplan wordt een maximale oppervlakte van 1.300 m² toegestaan, mits dit niet leidt tot een onevenredige belasting op de omgeving.

Bedrijven

Het is toegestaan om een bedrijfsmatige functie als nevenactiviteit uit te oefenen tot een oppervlakte van 650 m². Het moet hierbij gaan om functies tot maximaal categorie 2 uit de Staat van bedrijfsactiviteiten. Detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, geteeld, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie, wordt toegestaan in het bestemmingsplan tot een oppervlakte van 200m².

Recreatie

Het bestemmingsplan staat kleinschalige recreatieve activiteiten (dagrecreatie / verblijfsrecreatie) toe als nevenfunctie. De recreatieve ontwikkelingen, zowel bij recht (bed and breakfast) als afwijking (o.a. kleinschalige horecagelegenheid of recreatie-eenheden), worden uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak. Kamperen is (als binnen het bouwvlak onvoldoende ruimte is) wel toegestaan buiten het bouwvlak. Sanitaire voorzieningen moeten in dat geval echter wel binnen het bouwvlak worden gerealiseerd.

Maatschappelijke voorzieningen

Onder maatschappelijke voorzieningen worden verstaan: culturele, educatieve, medische, sociale en levensbeschouwelijke voorzieningen, voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, als ook ondergeschikte kantoren, detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen. Voorbeelden zijn een praktijk, dierenarts, medisch therapeutisch en sociale dienstverlening zoals een kinderopvang. De voorzieningen zijn toegelaten tot een maximum van 650m² in de hoofdontwikkelingszone.

2.3.3. Vrijkomende Agrarische Bebouwing

In het bestemmingsplan wordt ingespeeld op de afname van het aantal agrarische bedrijven in het landelijk gebied van de gemeente Schermer. In het bestemmingsplan worden met een wijzigingsbevoegdheid nieuwe functies voor vrijkomende agrarische bebouwing mogelijk gemaakt. Daarbij dient te worden voldaan aan een aantal voorwaarden. Zo moeten bijvoorbeeld de nieuwe functies op voldoende afstand zijn gelegen van gevoelige functies zoals woningen en mag geen onevenredig grote verkeersbelasting op de ontsluitende wegen ontstaan.

2.3.4. Recreatie en toerisme

Er zijn diverse verblijfsaccommodaties aanwezig in het landelijk gebied van de gemeente Schermer. Het gaat hierbij om bed and breakfastvoorzieningen, campings en recreatiewoningen. Het aanwezige aanbod zal worden overgenomen in het bestemmingsplan met de bestemming Recreatie (tenzij het een nevenactiviteit betreft). De gemeente wil het aanbod van bed and breakfastvoorzieningen stimuleren. Het bestemmingsplan neemt daarom ook in de bestemming Wonen en de bestemming Bedrijf een afwijkingsbevoegdheid op om onder voorwaarden nieuwe bed and breakfast mogelijk te maken. Het realiseren van nieuwe recreatiewoningen wordt niet toegestaan in het bestemmingsplan.

3.1. Plangebied en studiegebied

Het plangebied betreft het gehele landelijk gebied van de gemeente Schermer (zie figuur 2.1).

Het studiegebied is het gebied waar milieueffecten, als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, (kunnen) optreden. Het betreft het plangebied en de omgeving ervan. De reikwijdte van milieugevolgen van de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen kan aanzienlijk verschillen per milieuaspect. Voor bepaalde milieuaspecten komt het studiegebied vrijwel overeen met het plangebied, voor andere milieuthema's kan het studiegebied zich tot (ver) buiten het plangebied uitstrekken. Een voorbeeld van de laatstgenoemde categorie is het thema stikstofdepositie (met name als gevolg van de uitbreiding van veehouderijen / de omschakeling naar veehouderij). Indien het studiegebied afwijkt van het plangebied, wordt dit in de volgende hoofdstukken per thema aangegeven. Voor de overige ontwikkelingsruimte (niet veehouderij gerelateerd) is de omvang van het studiegebied over het algemeen beperkt. Deze ontwikkelingsruimte is dermate kleinschalig dat de reikwijdte van de (potentiële) milieueffecten beperkt is.

3.2. Alternatieven

3.2.1. Referentiesituatie

In het planMER is per milieuthema de huidige milieusituatie beschreven en is aangegeven wat er in het studiegebied zal gebeuren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd: de autonome ontwikkelingen. De beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkelingen vormt het referentiekader voor de effectbeschrijving van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan. Per milieuthema kan de referentiesituatie overigens verschillen.

In een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor een planMER landelijk gebied moeten de effecten worden bepaald ten opzichte van de huidige, feitelijke situatie. De referentiesituatie bestaat uit: alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd.

Voor andere milieuthema's wordt in de beschrijving van de referentiesituatie voor zover relevant wel rekening gehouden met autonome ontwikkelingen. In en rond het plangebied spelen slechts op beperkte schaal autonome (ruimtelijke) ontwikkelingen. In de kern Stompvoren is een aantal ontwikkelingen voorzien (woningbouw / centrumontwikkeling), maar deze zijn gezien de aard en omvang niet relevant in het kader van het planMER Landelijk Gebied 2014.

Agrarische bedrijven

Door de Milieudienst Regio Alkmaar is een inventarisatie uitgevoerd van de agrarische activiteiten binnen het plangebied. Per bedrijfsperceel is inzicht gegeven in de aanwezige functie(s), oppervlakte, dieren aantallen, aanwezige gewassen en/of grasland. In totaal worden op circa 70 percelen dieren gehouden (deels als hoofdactiviteit, deels als nevenactiviteit, voor een klein deel hobbymatig). Het betreft met name grondgebonden bedrijven. Binnen het plangebied zijn slechts twee intensieve veehouderijen gevestigd. De Milieudienst Regio Alkmaar heeft ten behoeve van het planMER een inventarisatie uitgevoerd van de agrarische bedrijfsactiviteiten binnen het plangebied. Tabel 3.1 geeft een overzicht van de aanwezige dieren aantallen binnen het landelijk gebied van de gemeente Schermer (diercategorieën met slechts zeer beperkt aantallen zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten). De gegevens van de milieudienst zijn als uitgangspunt gehanteerd voor de doorrekening van het bestaand gebruik in de passende beoordeling.

Tabel 3.1 Dieraantallen inventarisatie MRA

Diercategorie	Aantal
Melkrundvee (incl. jongvee)	5.237
Vleesrundvee	251
Schapen	3.079
Paarden	188
Vleeskuikens	205.000

Het grootste deel van de veehouderijen is gevestigd langs de Westdijk, Zuidervaart en Noordervaart. Naast de veehouderijen is binnen het plangebied ook een aantal akkerbouwbedrijven, bollenteeltbedrijven en glastuinbouwbedrijven gevestigd.

3.2.2. Plansituatie

De ontwikkelingsruimte voor de grondgebonden veehouderijen vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in. Gezien de aard en omvang van de ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan, zullen de veehouderijen ook voor een belangrijk deel bepalend zijn voor de milieusituatie binnen het plangebied en de mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden buiten het plangebied. De overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt zijn dermate kleinschalig (of via afwijking / met een wijzigingsbevoegdheid, onder strikte voorwaarden), dat kan worden volstaan met een effectbeschrijving op hoofdlijnen van de maximale ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt.

Ontwikkelingsruimte veehouderijen

Het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014 biedt generieke ontwikkelingsruimte aan de grondgebonden veehouderijen. Het is daarbij onduidelijk waar, op welk moment en in welke omvang gebruik zal worden gemaakt van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Uitgangspunt voor de onderzoeksopzet is dat het planMER de bandbreedte aan mogelijk optredende milieueffecten in beeld brengt. Voor de meeste milieuthema's kan worden volstaan met een beschrijving van de referentiesituatie en de maximale invulling van de bouw mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Voor het thema stikstofdepositie is een tweetal onderzoekssituaties uitgewerkt binnen de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Als de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe geven worden maatregelen beschreven waarmee negatieve effecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Om inzicht te krijgen in de (potentiële) milieugevolgen, worden voor de veehouderijen twee onderzoekssituaties doorgerekend.

Maximale invulling bouwmogelijkheden grondgebonden veehouderij

Gelet op de eisen uit het Besluit mer en jurisprudentie dient het planMER in ieder geval inzicht te geven in de milieugevolgen van de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Deze maximale ontwikkelingsruimte omvat niet alleen de mogelijkheden die in het bestemmingsplan bij recht worden geboden, maar ook via afwijking met een omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheden. Als worstcase is in het onderzoek stikstofdepositie uitgegaan van een volledige benutting van alle bouwvlakken. Concreet betekent dit dat bestaande grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 2 ha. Binnen de overige bouwvlakken (binnen de agrarische bestemmingen) vindt een omschakeling naar grondgebonden veehouderij plaats. In de praktijk zullen de voorwaarden die worden gesteld aan een grondgebonden bedrijf (m.b.t. mest, weidegang en veevoer) beperking opleggen aan de maximale invulling van de bouwvlakken. Aangezien daartoe echter ook gebruik gemaakt kan worden van gronden buiten de gemeente Schermer, is de exacte maximale invulling van de bouwvlakken niet te kwantificeren.

Voor de maximale invulling is als uitgangspunt gehanteerd dat op ieder bouwvlak sprake is van een melkrundveehouderij, waarbij de totale bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan bij recht en via wijzigingsbevoegdheden biedt worden benut. Er zijn binnen het plangebied ook bedrijven aanwezig waar schapen of paarden worden gehouden. De maximale invulling met een melkrundveehouderij, zal bij een volledige benutting van het bouwvlak van 2 hectare echter meer emissie genereren dan een schapenhouderij of paardenhouderij. Om deze reden zijn andere diercategorieën bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden buiten beschouwing gelaten. Voor het bepalen van de maximale invulling van de bouwvlakken is gebruikgemaakt van kentallen. In het rapport Megastallen in beeld van Alterra (rapport 1581) wordt voor de maximale invulling van een bouwvlak van 1 – 1.5 hectare uitgegaan van 250 stuks melkrundvee (excl. jongvee). In het verlengde hiervan voor de maximale invulling van een bouwvlak van 2 hectare uitgegaan van 350 stuks melkrundvee en 245 stuks jongvee. Voor wat betreft de stalsystemen is bij het bepalen van de maximale invulling aangesloten bij de minimale eisen die het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij stelt aan een melkrundveehouderij. In bijlage 3 is nader ingegaan op de berekeningsuitgangspunten.

Reële invulling bouwmogelijkheden veehouderij

Gezien de landelijke trend van een schaalvergroting en daarmee samenhangende afname van het aantal agrarische bedrijven, is het niet reëel dat alle veehouderijen binnen het plangebied zullen uitbreiden. Naast de maximale invulling is in het onderzoek stikstofdepositie daarom ook een reële invulling van de bouwmogelijkheden voor de veehouderijen onderzocht. Daarbij is gebruikgemaakt van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Statline) over de ontwikkeling van het aantal stuks rundvee binnen de gemeente Schermer. Uit deze gegevens blijkt dat over de afgelopen 12 jaar sprake is geweest van een schaalvergroting binnen de rundveesector in de gemeente Schermer, waarbij het aantal bedrijven is afgenomen en het aantal stuks rundvee vrijwel gelijk is gebleven.

Tabel 3.2 en 3.3 geven een overzicht van de betreffende CBS-gegevens. Deze CBS-gegevens liggen over het algemeen hoger dan de inventarisatiegegevens van de omgevingsdienst (tabel 3.1). Voor wat betreft het aantal vleeskuikens dient te worden opgemerkt dat recent een nieuwe vleeskuikenstal is vergund die op korte termijn zal worden gerealiseerd, deze is nog niet opgenomen in de CBS-gegevens (wel in de gegevens van de omgevingsdienst zoals opgenomen in tabel 3.1).

Tabel 3.2 Aantal dieren gemeente Schermer (bron: CBS)

diercategorie	in 2000	in 2012
melkrundvee	5.286	5.857
Vleesrundvee	674	519
schapen	11.413	5.435
paarden	101	67
vleeskuikens	149.993	78.650

Tabel 3.3 geeft een overzicht van de ontwikkeling in het aantal bedrijven per diercategorie.

Tabel 3.3 Aantal bedrijven gemeente Schermer (bron: CBS)

diercategorie	in 2000	in 2011
rundvee	76	56
Vleesrundvee	40	26
schapen	93	62
Paarden	37	22
vleeskuikens	3	2

Over de afgelopen 12 jaar is de omvang van de melkrundveestapel binnen de gemeente Schermer toegenomen met 11%. De verwachting is dat binnen de komende planperiode de omvang van de melkrundveestapel verder zal toenemen, met name als gevolg van het wegvallen van de melkquota in 2015. Uitgegaan wordt dat deze ontwikkeling in Nederland zal leiden tot een toename van de melkproductie van circa 20%. Daarbij is het de vraag in hoeverre de melkproductie per koe nog verder kan toenemen. Om naast de maximale invulling ook een realistisch beeld te geven van de te verwachten gevolgen voor de stikstofdepositie binnen Natura 2000 wordt uitgegaan van een groei van het aantal stuks melkrundvee binnen de planperiode van 20%. Voor de intensieve veehouderijen is uitgegaan van een gelijkblijvende bedrijfsomvang. Voor een aantal andere diercategorieën wordt conform de gegevens over de afgelopen 12 jaar uitgegaan van een dalende trend.

Overige ontwikkelingsmogelijkheden

De planMER gaat niet alleen in op de wijze waarop de effecten van de grondgebonden veehouderijen inzichtelijk worden gemaakt, maar ook op de overige effecten als gevolg van de overige ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt (waaronder neven- en vervolgfuncties). Het betreft onder andere neven- en vervolgfuncties bij agrarische bedrijven. Zoals blijkt uit de beschrijving in hoofdstuk 2 gaat het om relatief kleinschalige activiteiten en voorzieningen. Gezien de aard en omvang van deze wordt volstaan met een beschrijving op hoofdlijnen van de maximale ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Er is geen aanleiding voor het beschrijven van alternatieven of scenario's. Ook voor de reizende bollenkraam wordt in het planMER ingegaan op de maximale milieueffecten die kunnen optreden.

3.3. Sectorale onderzoeken

Tabel 3.4 geeft een overzicht van de te onderzoeken milieuaspecten die in het planMER aan de orde komen en de wijze waarop de milieueffecten inzichtelijk zijn gemaakt. Voor zover dat nuttig is worden de effecten kwantitatief beschreven. Vanwege het schaalniveau van het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014, worden de meeste effecten echter kwalitatief beschreven. De effectbeschrijvingen maken inzichtelijk of de gemaakte planologische keuzes en ontwikkelingsruimte op gebiedsniveau leiden tot belangrijke gevolgen voor het milieu. Daarbij wordt enerzijds gekeken naar de wettelijke normen en grenswaarden die vanuit de

verschillende sectorale wet- en regelgeving gelden. Anderzijds wordt in de effectbeschrijvingen waar relevant ook een relatie gelegd met de ambities en kernpunten die in het bestemmingsplan zijn geformuleerd voor het landelijk gebied van de gemeente Schermer (voorkomend uit het beleid op de verschillende overheidsniveaus).

Bij de effectbeoordeling is gebruikgemaakt van een ordinale schaal, zodat de verschillende milieueffecten met elkaar kunnen worden vergeleken. Bij deze schaal worden de volgende klassen gebruikt:

- een zeer negatief effect: --
- een negatief effect: -
- een licht negatief effect: -/0
- een neutraal effect: 0
- een licht positief effect: 0/+
- een positief effect: +
- een zeer positief effect: ++

Tabel 3.4 Overzicht sectorale onderzoeken

thema	te beschrijven effecten	werkwijze
<i>natuur</i>	- areaalverlies, verstoring,, verandering waterhuishouding, vermessing/verzuring, versnippering beschermde gebieden - aantasting leefgebied beschermde soorten	- kwalitatief/kwantitatief
<i>landschap, cultuurhistorie en archeologie</i>	- aantasting karakteristieke patronen, structuren en kenmerken - aantasting openheid - aantasting archeologische waarden	- kwalitatief
<i>woon- en leefklimaat</i>	- geurhinder - luchtkwaliteit - geluidhinder - gezondheid	- kwalitatief/kwantitatief
<i>bodem en water</i>	- bodemkwaliteit - grondwater - oppervlaktewater - waterketen	- kwalitatief
<i>overige milieuaspecten</i>	- verkeer en vervoer - externe veiligheid	- kwalitatief

4. Natuur: passende beoordeling

27

4.1. Inleiding

Bij de beoordeling van het aspect ecologie worden met betrekking tot de beschermde soorten, Natura 2000 en de Ecologische Hoofdstructuur de volgende toetsingscriteria gehanteerd:

- Areaalverlies, vermessing/verzuring, versnippering, verandering van waterhuishouding of verstoring Natura 2000, Ecologische Hoofdstructuur en Beschermde Natuurmonumenten;
- aantasting of verstoring weidevogelleefgebied;
- verstoring of vernietiging van zwaar beschermde soorten of hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

Ten aanzien van Natura 2000 is het studiegebied groter dan het plangebied. Het studiegebied reikt tot de maatgevende Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zoals in paragraaf 3.1 is aangegeven.

Bij het opstellen van deze paragraaf zijn de volgende bronnen gehanteerd:

- Dobben, H.F. van (2008): 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden' Alterra-rapport 1654;
- provincie Noord-Holland: conceptbeheerplannen Natura 2000-gebieden (website geraadpleegd oktober 2013);
- PWN, Waterleidingbedrijf Noord-Holland (2010): Gebiedsplan Noordhollands duinreservaat 2009-2012;
- www.pbl.nl;
- www.rivm.nl/nl/themasites/gcn/Depositiekaarten;
- www.waarneming.nl;
- www.ravon.nl.

4.2. Toetsingskader

Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)

Bescherming van Natura 2000-gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet:

- verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones (sbz's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving;
- regelt ook de bescherming van de al bestaande (staats)natuurmonumenten;
- vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
- legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van Nb-wetvergunningen meestal bij de provincies (in dit geval Gedeputeerde Staten van Noord-Holland).

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die – gelet op de instandhoudingsdoelstelling – de kwaliteit van het gebied kunnen verslechteren of een verstoringseffect kunnen hebben²⁾. Voor vergunningverlening is dan een habitattoets nodig. Een dergelijke toets verloopt volgens verschillende stappen. De eerste stap betreft de oriëntatiefase waarin sprake is van een voortoets. Centraal staat dan de vraag of er een kans op een significant negatief effect is. Indien dit het geval is, dient aan de hand van een passende beoordeling dit effect te worden bepaald. Om voor vergunningverlening in aanmerking te komen dient vervolgens voldaan te worden aan de zogenaamde ADC-criteria:

- zijn er geen Alternatieven?
- is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
- zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

In de oriëntatiefase kan ook geconstateerd worden dat er wel een negatief effect wordt verwacht, maar zeker geen significant effect. In dat geval kan voor vergunningverlening volstaan worden met een zogenaamde verslechterings- en verstoringstoets. In deze minder diepgaande toets dient dan te worden onderbouwd dat sprake is van een aanvaardbaar of zelfs verwaarloosbaar effect. In het kader van de Natuurbeschermingswet dienen zowel interne effecten (binnen Natura 2000) als externe effecten (buiten Natura 2000) van het voor-nemen op de te beschermen soorten en habitats te worden onderzocht.

Voor Natura 2000-gebieden gelden onder meer de volgende verplichtingen:

- De overheid dient ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert. Tevens mag er geen verstoring optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.
- Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor het plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. In dergelijke gevallen moeten tevens inspraakmogelijkheden zijn geboden.
- Als een plan of project om dwingende reden van groot openbaar belang toch moet worden gerealiseerd terwijl het negatief beoordeeld is, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) bewaard blijft.

Programmatistische Aanpak Stikstofdepositie (PAS)

Naar verwachting treedt in de loop van 2014 de PAS in werking. De PAS heeft tot doel economische ontwikkelingen, zoals uitbreiding van veehouderijen, samen te laten gaan met het realiseren van Natura 2000-doelen. Met de PAS wordt een samenhangend pakket van maatregelen vastgesteld waardoor de stikstofdepositie binnen Natura 2000 wordt beperkt. Daarbij gaat het enerzijds om een pakket nationale maatregelen voor de landbouw, om ervoor te zorgen dat de daling van de depositie die al plaatsvindt, nog eens extra wordt versneld. Anderzijds gaat het om herstelmaatregelen binnen Natura 2000 (om te komen tot de meest effectieve maatregelen wordt per Natura 2000-gebied een gebiedsanalyse

2) Volgens de EU-handleiding treedt 'verslechtering' op, wanneer de door de habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer er een dalende lijn optreedt met betrekking tot de specifieke betekenis van een gebied voor de instandhouding van de habitat of de daarmee 'geassocieerde typische soorten' op lange termijn. Van 'verstoring' is volgens de EU-handleiding sprake, wanneer uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de soort het gevaar loopt niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat te blijven.

uitgevoerd). Het positieve effect van deze maatregelen wordt (gedeeltelijk) benut om ontwikkelingsruimte te bieden voor economische activiteiten, waaronder uitbreidingsruimte voor veehouderijen.

Flora- en faunawet

Voor de soortenbescherming is de Flora- en faunawet (hierna Ffw) van toepassing. Deze wet is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De Ffw bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. De wet maakt hierbij een onderscheid tussen 'licht' en 'zwaar' beschermde soorten. Indien sprake is van bestendig beheer, onderhoud of gebruik, gelden voor sommige, met name genoemde soorten, de verbodsbepalingen van de Ffw niet. Er is dan sprake van vrijstelling op grond van de wet. Voor zover deze vrijstelling niet van toepassing is, bestaat de mogelijkheid om van de verbodsbepalingen ontheffing te verkrijgen van het Ministerie van Economische Zaken. Voor de zwaar beschermde soorten wordt deze ontheffing slechts verleend, indien:

- er sprake is van een wettelijk geregeld belang (waaronder het belang van land- en bosbouw, bestendig gebruik en dwingende reden van groot openbaar belang);
- er geen alternatief is;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient in het geval van zwaar beschermde soorten of broedende vogels overtreding van de Ffw voorkomen te worden door het treffen van maatregelen, aangezien voor dergelijke situaties geen ontheffing kan worden verleend.

Met betrekking tot vogels hanteert het Ministerie van Economische Zaken de volgende interpretatie van artikel 11:

De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt, inclusief de functionele omgeving om het broeden succesvol te doen zijn, én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt. Er zijn hierop echter verschillende uitzonderingen, te weten:

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffw het gehele seizoen.

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd

In de 'aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

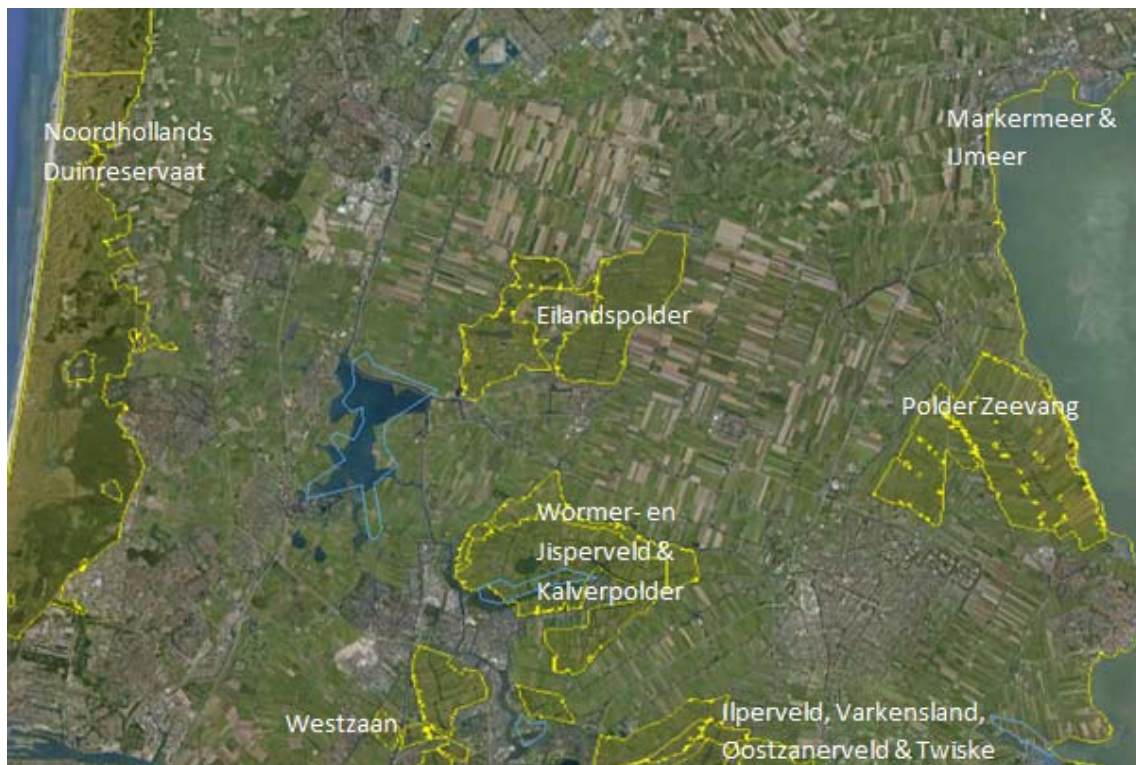
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het hele jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie 5 vragen soms wel om nader onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

De Ffw is voor dit bestemmingsplan van belang, omdat bij de voorbereiding van het plan moet worden onderzocht of deze wet de uitvoering van het plan niet in de weg staat.

4.2.1. Toetsingscriteria Natura 2000

In het plangebied is het Natura 2000-gebied Eilandspolder gelegen. Als het gaat om de effecten als gevolg van het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014 zijn de volgende criteria relevant: areaalverlies, vermessing/verzuring, versnippering, verandering van waterhuishouding of verstoring.

De Natura 2000-gebieden buiten het plangebied liggen op een dermate grote afstand dat voor deze gebieden alleen de toetsingscriteria vermessing/verzuring en verstoring (recreatie) relevant zijn.

Figuur 4.1 Natura 2000-gebieden

4.3. Referentiesituatie

4.3.1. Natura 2000-gebieden

Afbakening studiegebied

In en in de omgeving van het plangebied zijn de volgende gebieden aanwezig:

- Eilandspolder
- Noordhollands Duinreservaat
- Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder
- Markermeer & IJmeer
- Polder Zeevang

Zoals uit tabel 4.1 blijkt, zijn in de gebieden Eilandspolder, Noordhollands Duinreservaat en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder zeer stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. In alle drie de gebieden is de achtergronddepositie hoger dan de kritische depositiewaarde van de gevoelige habitattypen. Het Markermeer & IJmeer kent geen stikstofgevoelige habitattypen, maar de meervleermuis en enkele vogelsoorten zijn wel gevoelig voor vermeting. Polder Zeevang kent geen vermetingsgevoelige soorten. Zoals op figuur 4.1 is te zien liggen op grotere afstand ten zuiden van het plangebied liggen tevens de Natura 2000-gebieden Polder Westzaan en IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De effecten op deze gebieden zijn qua aard identiek aan die op het gelijksoortige Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. De omvang van deze effecten zijn vanwege de grotere afstand tot het plangebied geringer. De effecten op Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder zijn daarom in hoge mate indicatief voor de effecten op de andere Natura 2000-gebieden ten zuiden daarvan. Zodoende worden de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden niet verder beschreven.

Tabel 4.1 Stikstofgevoeligheid Natura 2000-gebieden in en om het plangebied

N2000-gebied	Minimale afstand tot plangebied	Kritische depositiewaarde (mol N.ha/jr)	Achtergronddepositie (2012)	Opmerkingen
Eilandspolder	0 km	714 (overgangs- en trilvenen H7140B)	> 1260 mol N/ha/jr	In alle kilometerhokken ligt de achtergronddepositie ruim boven de KDW.
Noordhollands Duinreservaat	4,8 km	714 (grijze duinen, heischraal en kalkarm, H2130B en C)	> 650 mol N/ha/jr (+150 – 400 duinenbijtelling*)	In de meeste kilometerhokken ligt de achtergronddepositie ruim boven de KDW.
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	3,2 km	714 (overgangs- en trilvenen H7140B)	> 1210 mol N/ha/jr.	In alle kilometerhokken ligt de achtergronddepositie ruim boven de KDW.
Markermeer & IJmeer	6,2 km	> 2400 (kranswiervegetaties, H3140)	<1410 op oevers; < 1000 op het water	Enkele vogelsoorten, de meervleermuis en rivierdonderpad zijn echter wel gevoelig voor verzuring ³
Polder Zeevang	8 km	-		Niet aangewezen voor stikstofgevoelige habitattypen. De overige

³ Op 13 maart 2013 is een wijzigingsbesluit gepubliceerd in de Staatscourant, welke betrekking heeft op 13 Natura 2000-gebieden waaronder het Markermeer & IJmeer en Polder Zeevang. Met dit besluit zijn de zogenaamde complementaire doelen voor deze gebieden komen te vervallen. Voor Polder Zeevang betekent dit dat bij de toetsing aan de Natuurbeschermingswet geen rekening meer hoeft te worden gehouden met de meervleermuis. Voor het Markermeer & IJmeer maakt dit geen verschil, aangezien het gebied ook is aangewezen voor de meervleermuis (niet alleen complementair).

				soorten zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie. Overige effecten zijn vanwege de afstand in het geheel niet aan de orde.
--	--	--	--	---

* *Langs de kust (duinen) bestaat een aanzienlijk verschil tussen berekende ammoniakconcentratie en de concentraties zoals gemeten in het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN). Het RIVM heeft in 2012 in een Notitie Duinenbijtelling een beknopt overzicht gegeven van de vergelijking tussen gemeten en berekende ammoniakconcentraties voor de duinen. De duinenbijtelling kent overigens nauwelijks ruimtelijke detaillering en is slechts indicatief van karakter.*

De passende beoordeling richt zich op de 4 genoemde maatgevende gebieden, Eilandspolder, Noordhollands Duinreservaat, Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder en Markermeer & IJmeer. Deze gebieden worden hieronder nader omschreven.

Beschrijving

Eilandspolder

De Eilandspolder omvat een open poldergebied van 1.416 ha dat wordt omgeven door twee grote droogmakerijen, de Schermer en de Beemster. De polder is feitelijk een ontgonnen hoogveenvlakte; zowel landschappelijk als cultuurhistorisch kan er een westelijk en een oostelijk deel worden onderscheiden. De grootste oppervlakte in het gebied wordt ingenomen door graslanden op veen, die op een aantal plekken worden begrensd door lintvormige verlandingsvegetatie. De polder heeft vooral betekenis als rustgebied voor smient, goudplevier en grutto en als leefgebied van noordse woelmuis. Hier en daar komen overgangsvenen en soortenarme zoomvormende ruigten voor, die tevens het belangrijkste leefgebied van de noordse woelmuis vormen. De invloed van brak water is vrijwel verdwenen, maar hier en daar worden nog wel kenmerkende brakke overgangsvenen met ruwe bies aangetroffen.

Het Natura 2000-gebied 'Eilandspolder' is geheel aangewezen als Vogelrichtlijngebied, het deelgebied Oost is ook als Habitatrichtlijngebied aangewezen. Het gebied is op 7 mei 2013 definitief als Natura 2000-gebied aangewezen. In tabel 4.2 is een overzicht opgenomen van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied (Aanwijzingsbesluit 25 april 2013).

Tabel 4.2 Instandhoudingsdoelen Eilandspolder

Instandhoudingsdoelstellingen							
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=			
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=			
Habitatsoorten							
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	=	=		
Broedvogels							
A295	Rietzanger	-	=	=			230
Niet-broedvogels							
A034	Lepelaar	+	=	=		2	
A050	Smient	+	=	=		7000	

A052	Wintertaling	-	=	=		130	
A125	Meerkoet	-	=	=		480	
A140	Goudplevier	--	=	=		150	
A142	Kievit	-	=	=		1200	
A156	Grutto	--	=	=		170	

Legenda	
W	Kernopgave met wateropgave
□	Sense of urgency: beheeropgave
□	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering
*	Prioritair habitatype/soort

Het meest stikstofgevoelige habitatype betreft H7140B overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) met een kritische depositiewaarde (KDW) van 714 mol/ha/jr. De achtergronddepositie in Eilandspolder is zowel in 2012 als in 2020 ruim hoger dan deze kritische depositie, zodat ook bij een geringe extra stikstofdepositie significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten. Ook de habitatsoorten zijn gevoelig voor stikstofdepositie. De vogels zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie.

De instandhoudingsdoelstelling "Behoud oppervlakte en behoud kwaliteit" voor veenmosrietland geldt alleen voor het Habitatrichtlijngebied Eilandspolder-Oost.

Veenmosrietland is een tijdelijk stadium in de verlandingsreeks en kent daardoor een natuurlijke variatie in oppervlakte en kwaliteit. Uit het ontwerpbeheerplan voor de Eilandspolder (14 mei 2013) blijkt dat in de huidige situatie in het Natura 2000-gebied 0,21 ha aan veenmosrietland aanwezig is (zie figuur 4.2). Het betreft veenmosrietland met een goede kwaliteit. Er komt geen veenmosrietland met een matige kwaliteit voor.

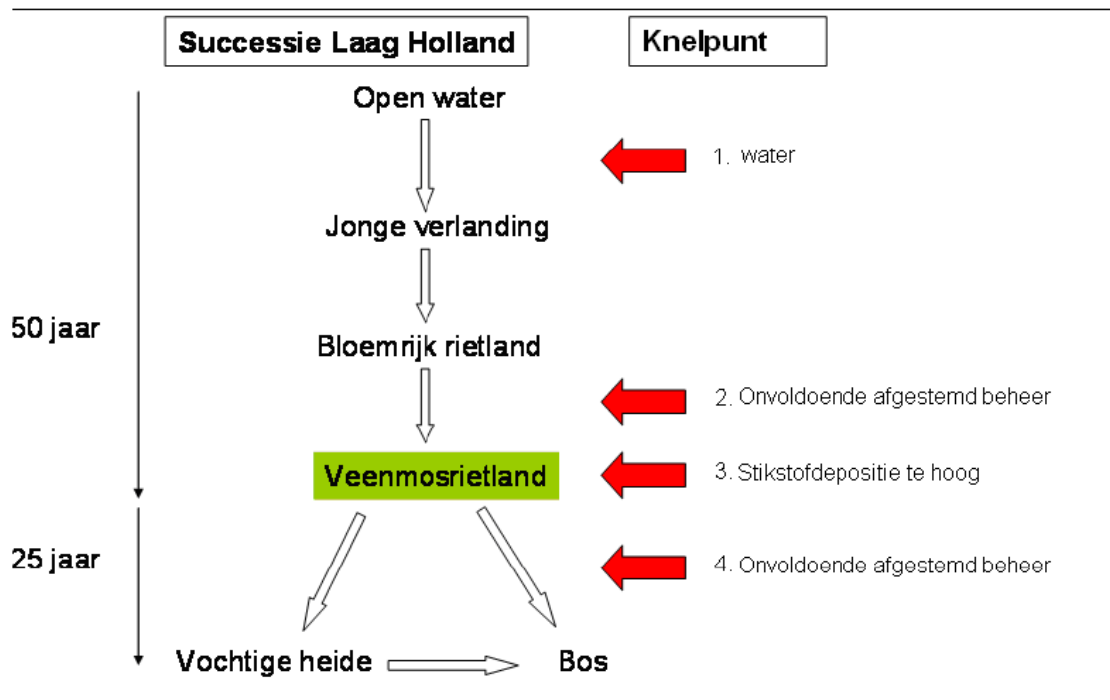

Figuur 4.2 Voorkomen veenmosrietland in de Eilandspolder

In de Eilandspolder-Oost is het kleine oppervlak veenmosrietland vooral het gevolg van het beheer: sinds 1999 is veel oppervlak veenmosrietland verdwenen of omgezet in moerasruigten. Hierdoor is het aanwezige oppervlak sterk afgenomen tot kleine plekken met veenmosrietland. Omdat veenmosrietland een tijdelijk stadium is, zullen de bestaande veenmosrietlanden uiteindelijk altijd verdwijnen. Voor behoud van het areaal habitattypen is het noodzakelijk dat op een andere locatie uit nieuwe verlandingen weer veenmosrietlanden ontstaan. Veenmosrietland kan ongeveer 50 jaar worden behouden.

Nieuwe verlandingen ontstaan alleen als de condities goed zijn. Wanneer laagveenwateren voedselrijk worden, neemt de algendichtheid toe, waardoor het water troebel en zuurstofloos wordt. Dat remt vervolgens het ontstaan van nieuwe verlandingen. Vooral fosfaat is een belangrijke voedingsstof. In het oorspronkelijke brakke water was het fosfaatgehalte geen probleem. In brak water is namelijk niet fosfaat maar stikstof de oorzaak van algenbloei. Nadat nieuwe verlanding heeft plaatsgevonden spelen factoren als waterpeil, stikstofdepositie en een afgestemd beheer een belangrijke rol.

Het natuurbeheer in de Eilandspolder wordt voornamelijk uitgevoerd door de terreinbeherende organisaties Landschap Noord-Holland (Eilandspolder-West) en Staatsbosbeheer (Eilandspolder-oost). De natuurbeheerders werken veelal samen met agrariërs. Het natuurbeheer richt zich op de Natura 2000-doelen en de weidevogels. Ook zijn er in het gebied verschillende vrijwilligers actief.

Stikstofdepositie: zorgt voor een veranderde en versnelde successie en daarmee voor een versnelde afname in oppervlakte en kwaliteit

In Eilandspolder zijn veel recreatieve mogelijkheden. Landschap Laag Holland heeft samen met anderen een toeristisch actieplan gemaakt, om het toerisme in dit gebied te stimuleren. Inkomsten uit toerisme kunnen het onderhoud van dit cultuurlandschap mede bekostigen. In de Eilandspolder wordt gefietst, gewandeld, gevaren (daarvoor zijn digitale routes), gezwommen, er worden festivals georganiseerd en diverse excursies door het gebied gehouden. Ook worden vergunningen verleend voor vissen in het gebied, zowel overdag als 's nachts. Voor natuurliefhebbers valt er ook veel te beleven: een vogeluitkijkpost, informatievoorzieningen en het bezichtigen van botanische locaties. In de winter kan er soms worden geschaatst, hiervoor zijn digitale routes beschikbaar. De fietsroutes nabij het gebied volgen de bestaande wegen en liggen daardoor buiten het Natura 2000-gebied.

Noordhollands Duinreservaat

Het Noordhollands Duinreservaat is een karakteristiek voorbeeld van een Nederlands duinlandschap, zoals dat in de loop der eeuwen ontstaan is als gevolg van een samenloop van geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en menselijk handelen. Het is een biologisch, morfologisch, hydrologisch en landschappelijk geheel van duinen met natte en vochtige duinvalleien, duingraslanden, struwelen, bossen en ruigten. Het ligt op de overgang van de kalkrijke naar de kalkarme duinen. Het reservaat behoort in zijn algemeenheid tot de kalkrijke duinen; er is echter een verloop in kalkrijkdom te zien. Het meest noordelijke stuk, ten noorden van Bergen aan Zee, is, evenals het aangrenzende gebied Schoorlse duinen, kalkarm. De vegetatie weerspiegelt de kalkgehalten in de bodem: in het uiterst noordelijke deel komen kalkarme vegetaties met kraaiheide, kruipwilg, buntgras en dergelijke voor, ten zuiden van Bergen aan Zee overgaand in kalkrijke duingraslanden met duinsterretje en zeedorpenvegetaties, zoals bij Wijk aan Zee en Egmond aan Zee. Een aanzienlijk deel van het gebied is bebost met naaldbos en loofbos, die voor een deel zeer oud zijn.

Het gebied Noordhollands Duinreservaat met een oppervlak van 5.257 ha, is in het kader van de Habitatrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied. De aanwijzing is nog niet

definitief. In tabel 4.3 is een overzicht opgenomen van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied.

Tabel 4.3 Instandhoudingdoelen Noordhollands Duinreservaat

Instandhoudingsdoelstellingen		SVI Landelijk	doelst. opp.vl.	doelst kwal.	doelst. pop.	draagkracht aantal vogels	draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H2120	Witte duinen	-	>	>			
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	--	>	>			
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	>	>			
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	--	>	>			
H2140A	*Duinheiden met kraaihei (vochtig)	-	=	>			
H2140B	*Duinheiden met kraaihei (droog)	-	=	=			
H2150	*Duinheiden met struikhei	+	=	=			
H2160	Duindoornstruwelen	+	= (<)	=			
H2170	Kruipwilgstruwelen	+	= (<)	=			
H2180A	Duinbossen (droog)	+	=	=			
H2180B	Duinbossen (vochtig)	-	=	>			
H2180C	Duinbossen (binnenduin-rand)	-	=	=			
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	-	>	=			
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	>	=			
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-	>	=			
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	-	>	=			
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>			
H7210	*Galigaanmoerassen	-	=	=			
Habitatsoorten							
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=		
H1042	Gevlekte witsnuitlibel (complementair)	--	>	>	>		
Broedvogels							
A275	Paapje (complementair)	--	>	>			5
A277	Tapuit (complementair)	--	>	>			30

Het meest stikstofgevoelige habitattype betreft *H2130C grijze duinen, heischraal* met een KDW van 770 mol N/ha/jr. Uit de habitattypenkaart voor het noordelijke deel van het Noordhollands Duinreservaat blijkt dat de heischrale grijze duinen een gering oppervlak beslaan. De eveneens stikstofgevoelige kalkrijke en kalkarme grijze duinen komen in zeer grote oppervlakten voor.

De achtergronddepositie loopt uiteen van ca. 550 mol N/ha/jr. langs de kust tot ca. 1800 mol N/ha/jr. nabij Bergen.

Tabel 4.4 Kritische depositiewaarde habitattypen Noordhollands Duinreservaat

Habitattype	kritische N-depositie
H2120 Witte duinen	1429
H2130A *Grijze duinen (kalkrijk)	1071
H2130B *Grijze duinen (kalkarm)	714
H2130C *Grijze duinen (heischraal)	714

H2140A *Duinheiden met kraaihei (vochtig)	1071
H2140B *Duinheiden met kraaihei (droog)	1071
H2150 *Duinen met struikhei	1071
H2160 Duindoornstruwelen	2000
H2170 Kruipwilgstruwelen	2286
H2180A Duinbossen (droog)	1071
H2180B Duinbossen (vochtig)	2214
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	1786
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	1000
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	1429
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	1071
H2190D Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	>2400
H6410 Blauwgraslanden	1071
H7210 Galigaanmoerassen	1571

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

Het Wormer- en Jisperveld en de Kalverpolder zijn onderdelen van het brakke laagveengebied, dat zich in Noord-Holland heeft gevormd door verlanding onder invloed van brakwater in petgaten; rietlandbeheer en begrazing hebben bij die ontwikkeling de vegetatiestructuur en de vestiging van vegetatie en fauna nader gestuurd. In het Vogelrichtlijngebied komt een groot areaal weide- en hooiland voor, dat een belangrijke bijdrage levert aan de betekenis als vogelgebied. Het is zeer belangrijk broedgebied voor broedvogels van natte graslanden (kemphaan) en belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, rietzanger).

In tabel 4.5 is een overzicht opgenomen van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied.

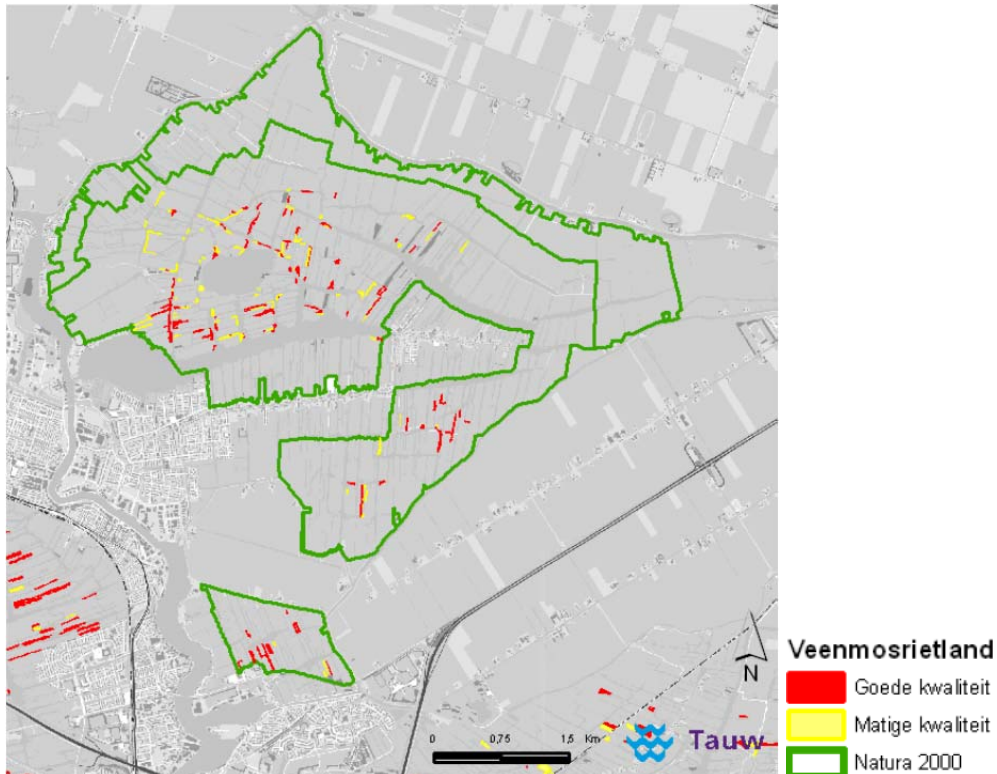
Tabel 4.5 Instandhoudingsdoelen

Instandhoudingsdoelstellingen		SVI Landelijk	doelst opp.vl .	doelst kwal.	doelst pop.	draagkracht aantal vogels	draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=			
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=			
Habitatsoorten							
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	=	=		
Broedvogels							
A021	Roerdomp	--	=	=			10
A151	Kemphaan	--	>	>			25
A295	Rietzanger	-	=	=			480
Niet-broedvogels							
A050	Smient	+	=	=		5800	
A056	Slobeend	+	=	=		90	
A156	Grutto	--	=	=		geen	

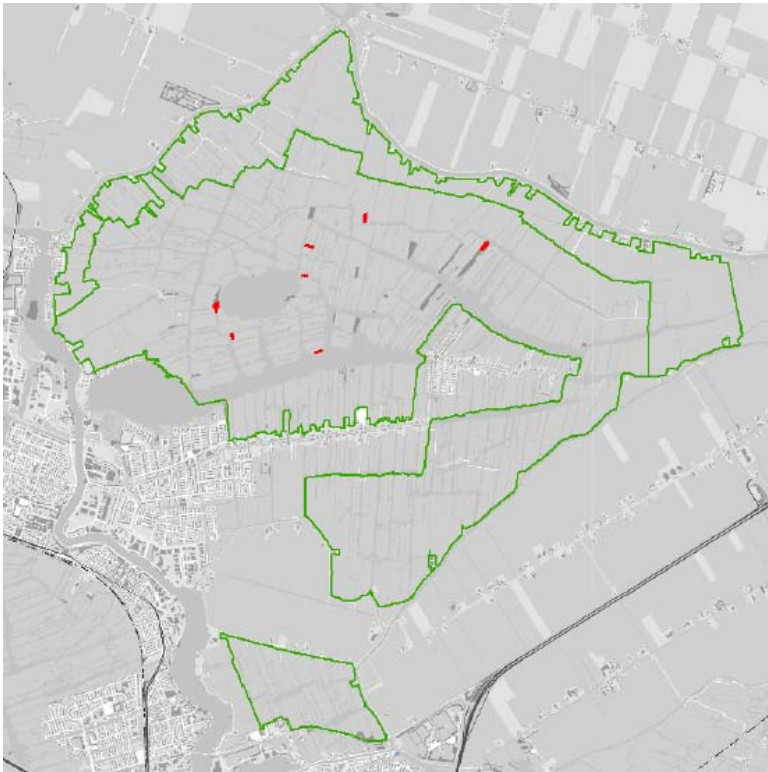
De kempiaan is sinds 2006 niet meer waargenomen in het gebied. In het gebied is onvolgende geschikt leefgebied aanwezig voor de kempiaan.

Het meest stikstofgevoelige habitat betreft *H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)* met een KDW van 714 mol N/ha/jr. Het habitattype *H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)* heeft een KDW van 786 mol N/ha/jr. Dit laatste habitattype komt maar beperkt voor in het Natura 2000-gebied.

In het conceptbeheerplan zijn habitatkaarten opgenomen. Hieronder zijn de kaarten van de veenmosrietlanden en vochtige heiden opgenomen.

Figuur 4.3 Veenmosrietlanden (bron: conceptbeheerplan Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, provincie Noord-Holland)

Figuur 4.4 Vochtige heiden (bron: conceptbeheerplan Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, provincie Noord-Holland)

Zoals bij de Eilandspolder al is aangegeven is veenmosrietland een tijdelijk verlandingsstadium. Dit geldt ook voor de vochtige heiden.

Markermeer & IJmeer

Het Markermeer (met het IJmeer) is een groot, ondiep zoetwatermeer dat wordt begrensd door dijken en dammen. Een belangrijk verschil met het IJsselmeer is de slibrijke bodem en de geringere diepte, die er voor zorgt dat dit slib gemakkelijk door de wind wordt opgewerveld, zodat het meer gemiddeld troebeler is. Toch foerageren ook hier grote aantallen watervogels, in het bijzonder viseters en eters van bodemfauna. In heldere delen, zoals de Gouwzee en de kust van Muiden, komen goed ontwikkelde kranswierbegroeiingen voor, waarop krooneenden foerageren. Het nonnetje is een van de vogelsoorten waarvan de aantallen in het Markermeer van internationale betekenis zijn. Hier en in het IJsselmeer tezamen verblijft 's winters meer dan de helft van de Nederlandse vogels. Tijdens strenge winters, wanneer de Oostzee dichtvriest, zijn de aantallen extra hoog. De aantallen nemen sinds 1990 echter af, weliswaar met sterke fluctuaties, als gevolg van een afname van het bestand aan spiering.

Dit gebied is op 23 december 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. In tabel 4.6 is een overzicht opgenomen van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied.

Tabel 4.6 Instandhoudingdoelen Markermeer & IJmeer

Instandhoudingsdoelstellingen							
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H3140	Kranswierwateren	--	=	=			
Habitatsoorten							
H1163	Rivierdonderpad	-	= (>)	= (>)	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
Broedvogels							
A017	Aalscholver		=	=			8000*
A193	Visdief	-	=	=			630
Niet-broedvogels							
A005	Fuut	-	=	=		170	
A017	Aalscholver	+	=	=		2600	
A034	Lepelaar	+	=	=		2	
A043	Grauwe Gans	+	=	=		510	
A045	Brandgans	+	=	=		160	
A050	Smient	+	=	=		15600	
A051	Krakeend	+	=	=		90	
A056	Slobeend	+	=	=		20	
A058	Krooneend	-	=	=			
A059	Tafeleend	--	=	=		3200	
A061	Kuifeend	-	=	=		18800	
A062	Toppereend	--	=	=		70	
A067	Brilduiker	+	=	=		170	
A068	Nonnetje	-	=	=		80	
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		40	
A125	Meerkoet	-	=	=		4500	
A177	Dwergmeeuw	-	=	=			
A197	Zwarte Stern	--	=	=			

De natuurkwaliteit in het Markermeer-IJmeer is van veel verschillende factoren afhankelijk. Stikstofdepositie is hiervoor niet bepalend. In het Markermeer-IJmeer werken diverse partijen samen aan het verbeteren van de natuurkwaliteit. Dit is hieronder nader beschreven.

Autonome ontwikkelingen Markermeer-IJmeer

Toekomstbeeld Markermeer IJmeer

De provincies Flevoland en Noord-Holland hebben in samenwerking met andere overheden en maatschappelijke organisaties in 2009 een Toekomstbeeld Markermeer IJmeer (TMIJ) uitgebracht. Het Toekomstbeeld rekent af met de achteruitgang van de natuurkwaliteit door te investeren in natuurmaatregelen die leiden tot een robuust en veerkrachtig ecologisch systeem. Tegelijkertijd wordt de combinatie gezocht met recreatieve ontwikkeling. Het plan zal uitgevoerd worden in het kader van het Rijks-Regioprogramma Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM).

Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES)

Het Toekomstbeeld is tot een ToekomstBestendig Ecologisch Systeem (TBES) uitgewerkt. Om het ecologisch systeem te herstellen en toekomstbestendig te maken zijn vier vereisten van wezenlijk belang:

Zones met helder water langs de Noord-Hollandse kust: deze zones met een waterdiepte tot drie meter voorzien in ondergedoken waterplanten, het daarbij passende bodemleven en een diverse vispopulatie. Uit de Veluwerandmeren is bekend dat deze zone een grote bijdrage aan de biodiversiteit levert. Vanwege de bodemdiepte van het Markermeer en IJmeer ligt deze zone aan de Noord-Hollandse kust (zone met 2-3 meter waterdiepte).

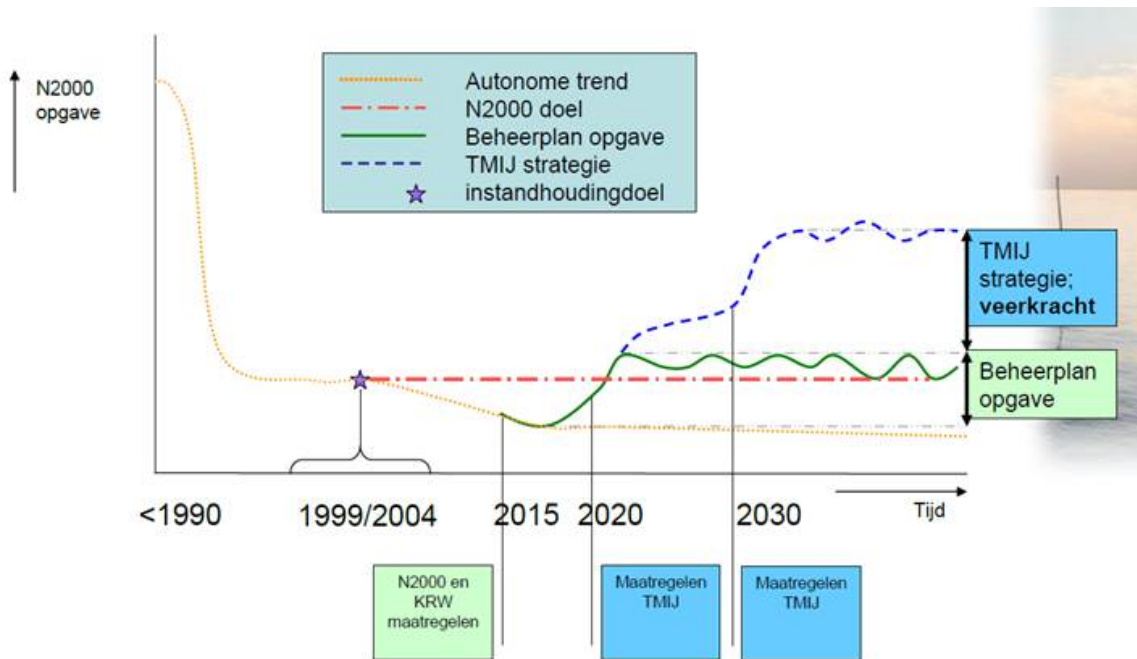
Slibgradiënt: Geleidelijke overgang van helder naar slibrijk water. Slib hoort van nature thuis in het Markermeer en IJmeer. Het probleem is dat het momenteel dominant in het systeem aanwezig is. Mocht het al lukken om al het slib te verwijderen, wat technisch niet of nauwelijks haalbaar is, dan wordt door bodemerosie snel weer nieuw slib gevormd. Een dunne laag slib (0,5 cm) kan er al voor zorgen dat het meer troebel blijft. De grootste slibmassa is aanwezig nabij Lelystad. Met heldere randen aan de Noord-Hollandse kust en troebel water aan de kant van Lelystad ontstaat een gradiënt in het slib. Die gradiënt tussen troebel en helder water is van belang voor de vispopulatie. Met name de commercieel interessante vis (snoekbaars, aal) heeft baat bij troebel water om zich te kunnen verschuilen voor predatoren (visetende vogels). Tegelijk hebben deze predatoren behoefte aan water waar ze de vis nog wel kunnen zien, maar zelf niet te snel gezien worden.

Overgangszones tussen land en water, ondersteund door natuurlijke peilfluctuaties. De voormalige land-waterzones van het Markermeer en IJmeer zijn achter de dijken verdwenen. Herstel van de oude situatie is niet mogelijk zonder vergaande maatschappelijke gevolgen. Het ecosysteem heeft de land-waterzone als broedkamer voor vis en leefgebied voor vele soorten planten en dieren nodig. Wil het om een ingreep op systeemniveau gaan, dan is het van belang dat deze zones grootschalig zijn. Oevers van het Markermeer en IJmeer met een smalle land-waterzone hebben op zich ecologische waarden, maar hebben op systeemniveau een te geringe invloed. Land-waterovergangen voldoen het beste aan hun bedoelingen bij een maximale dynamiek in het water. Dan kan het zichzelf voortdurend blijven verjongen en veranderen en treedt geen verlanding of verbossing op. Seizoensgebonden peil is daarvoor een belangrijke conditie.

Versterken ecologische relaties tussen binnen- en buitendijkse natuurontwikkeling. Het Markermeer en IJmeer zijn een deelgebied in de delta van Nederland. Versterken van de ecologische relaties met de andere delen van de delta geeft een impuls aan de soortenrijkdom van het ecologisch systeem van het Markermeer en IJmeer.

Het Toekomstbeeld Markermeer-IJmeer kent een indicatief eindbeeld, op grond van het inzicht dat het totaalpakket benodigde ingrepen voor een volledig herstel van het ecologisch systeem qua omvang zeer moeilijk zijn te voorspellen. Het is daarom niet realistisch noch effectief om te sturen op een kwantitatief strak geformuleerd eindbeeld. Beter is het de onzekere dynamiek te accepteren en van daaruit te streven naar beïnvloeding in fases.

Duidelijk is wel dat het TMIJ streeft naar een ecologische meerwaarde ten opzichte van de Natura 2000-doelen, die als een minimaal te behalen resultaat worden beschouwd (zie ook figuur 4.5).

Figuur 4.5 Relatie Natura 2000 en Toekomstbeeld Markermeer-IJmeer

Beoogde maatregelen

Om de ecologische vereisten te realiseren zijn er verschillende maatregelen gedefinieerd die op systeemniveau bijdragen aan het TBES. Het betreft:

- Luwtemaatregelen in de Hoornse Hop;
- Aanleg diepe putten / verdiepingen;
- Grootschalig moeras aan de Houtribdijk;
- Vooroever Lepelaarplassen;
- Belevingsnatuur;
- Seizoensgebonden peil;
- Vispassages;
- Duurzame visserij;
- Behoud huidige kwaliteit (openheid);
- Behoud huidige fosfaatwaarden;
- Behoud kwaliteit oeverzone.

Maatregelen worden zo nodig bijgestuurd op grond van beschikbaar komende monitoringsgegevens en kennisontwikkeling. Ook moeten de effecten van (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen en plannen worden meegenomen.

Bijdrage aan Natura 2000-doelen

In het rapport "Onderbouwing ecologische optimalisatie TBES" (Arcadis, 2011) worden positieve effecten op de volgende kwalificerende soorten en habitattypen van het Markermeer en IJmeer in tabelvorm gepresenteerd.

Tabel 4.7 Gevolgen TBES voor kwalificerende soorten en habitattypen

Maatregel	Positieve effecten voor:
Luwtemaatregelen incl. verdiepingen	kranswierwateren, fuut (f,r) , aalscholver (f), grauwe gans (r), brandgans (r), smient (r), krakeend (r), slobend (r), krooneend (f,r), tafeleend (f,r) , kuifeend (f, r), toppereend (f, r), brilduiker (f, r), nonnetje (r) , grote zaagbek (r) , meerkoet (f,r) rivierdonderpad, visdief (f), lepelaar (f), dwergmeeuw (f) , zwarte stern (f) , smient (f)
Grootschalig moeras Houtribdijk	meervleermuis (f), aalscholver (b,r), visdief (b), fuut (f,r) , aalscholver (f,r), lepelaar (f,r), grauwe gans (f,r), brandgans (f,r), smient (f,r), krakeend (f,r), slobend (f,r), krooneend (f,r), tafeleend (f,r) , kuifeend (r), toppereend (r), brilduiker (r), nonnetje (r) , grote zaagbek (r) , meerkoet (f,r), dwergmeeuw (f,r) , zwarte stern (f,r) Kranswierwateren
Vooroever Lepelaarplassen	meervleermuis, aalscholver (b), visdief (b) fuut (r) , aalscholver (r), lepelaar (f,r), grauwe gans (r), brandgans (r), smient (r), krakeend (r), slobend (r), krooneend (r), tafeleend (r) , kuifeend (r), toppereend (r), brilduiker (r), nonnetje (r) , grote zaagbek (r) , meerkoet (r), dwergmeeuw (r) , zwarte stern (r)
Vispassages	lepelaar (f) aalscholver (f), visdief (f), fuut (f) , nonnetje (f) , grote zaagbek (f) , dwergmeeuw (f) , zwarte stern (f)
Belevingsnatuur	meervleermuis fuut (r) , grauwe gans (r), brandgans (r), smient (r), krakeend (r), slobend (r), krooneend (r), tafeleend (r) , kuifeend (r), toppereend (r), brilduiker (r), nonnetje (r) , grote zaagbek (r) , meerkoet (r)

(f) = foerageergebied

(r) = rustgebied

(b) = broedgebied

Vet = soort met een autonome neergaande trend (ANT) in het IJsselmeergebied

	Grote positieve bijdrage aan N2000 opgave
	Geringe positieve bijdrage aan N2000 opgave

Op basis van deze analyse zijn de volgende drie ingrepen als prioritair aangemerkt vanwege de grote positieve bijdrage aan de Natura 2000-doelen:

1. Grootschalig moeras aan de Houtribdijk;
2. Luwtedammen en -maatregelen;
3. Vooroever Lepelaarplassen.

4.3.2. Ecologische hoofdstructuur en weidevogelgebieden

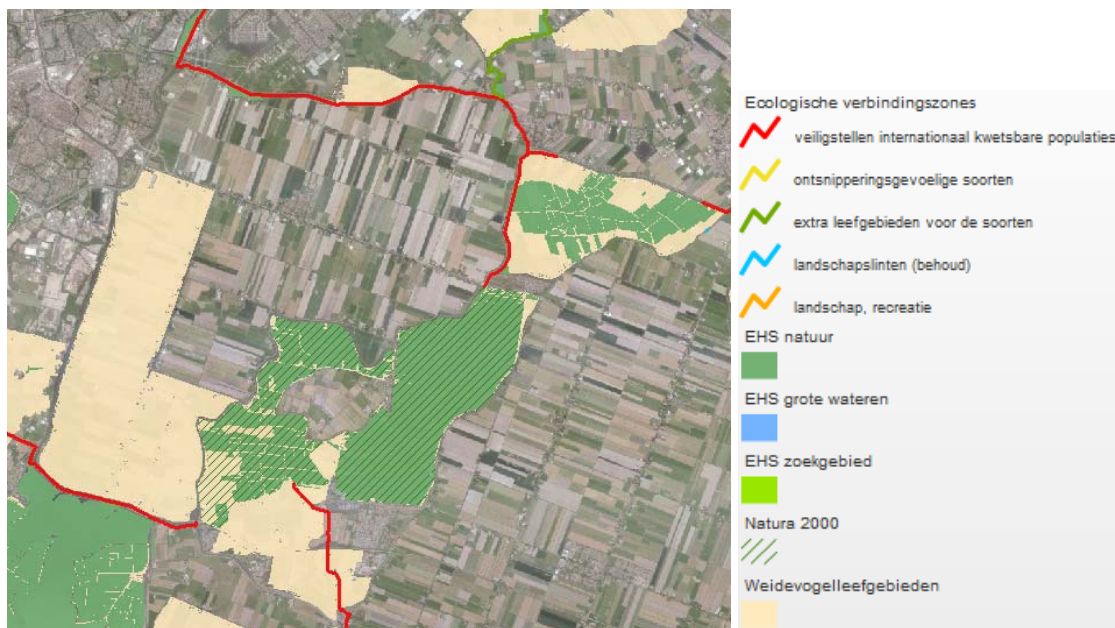
Op figuur 4.6 zijn de beschermde natuurgebieden en weidevogelleefgebieden weergegeven. Het Natura 2000-gebied Eilandspolder is tevens aangewezen als EHS en weidevogelleefgebied. Ook een groot deel van het zuidwesten van het plangebied is weidevogelleefgebied en in het noordoosten is de Polder Mijzen onderdeel van de EHS en weidevogelleefgebied.

De Eilandspolder is in de vorige paragraaf beschreven. De polder Mijzen maakt deel uit van het Utrechts-Hollands laagveengebied, wat zeer versnipperd is. Tot aan het begin van de Middeleeuwen was het grootste deel van Noord-Holland bedekt met dit zogenoemde Hollandveen. Dit veen bestaat van beneden naar boven uit resten van riet, uit zegge en uit veenmos. Het veen in de polder Mijzen is, ondanks de verlaging van de bodem, nog min of

meer intact. Er liggen nog resten van natuurlijke riviertjes in. Een voorbeeld hiervan is De Gouw, een klein natuurlijk meanderend riviertje. Dit soort riviertjes ontwaterden het hoger gelegen veen.

De natuurwaarden van de droogmakerij zijn over het algemeen beperkt. Wel zijn met name rond Zuidschermmer gronden van de droogmakerij aangewezen als weidevogelgebieden, waarvan delen bestaan uit Gruttokerngebieden (minimaal 10 gruttobroedparen per 100 ha) en Weidevogelkerngebieden (minimaal 10 broedparen per 100 ha van alle soorten, behalve kievit, krakeend en graspieper).

De grutto broedt ook in grote aantallen in de polder Mijzen. Andere bekende weidevogels in de polder Mijzen zijn onder andere: de tureluur, kievit, scholekster, slobbeend, krakeend, zomertaling, visdief en veldleeuwerik. Om de weidevogels de tijd te geven om hun eieren uit te broeden en hun jongen te leren vliegen, is rust heel belangrijk. Tussen 15 maart en 15 juni is het daarom niet toegestaan om het weiland te bewerken met mest of maaimachines. De boeren mogen pas na 15 juni hun gras oogsten. Ook is het niet toegestaan om het waterpeil van de graslanden te verlagen. Het bemalen heeft tot gevolg dat het veenpakket met één centimeter per jaar verdwijnt. Weidevogels kunnen hun voedsel bovendien moeilijker bereiken in een uitgedroogde harde bodem. De genoemde weidevogels komen ook in de andere (weidevogel)gebieden in het plangebied voor.

Figuur 4.6 Beschermde natuurgebieden en weidevogelleefgebied (bron: provincie Noord-Holland, oktober 2013)

4.3.3. Beschermde soorten

De huidige ecologische waarden zijn vastgesteld aan de hand van foto's van het plangebied, algemene ecologische kennis en verspreidingsatlassen/gegevens (onder andere www.ravon.nl en www.waarneming.nl).

Vaatplanten

De laanbeplanting, de bermen en groenstroken binnen het plangebied bieden groeiplaatsen aan de beschermde brede wespenorchis. In en langs de waterpartijen zijn naar verwachting

groeiplaatsen van de beschermde zwanenbloem, dotterbloem en rietorchis aanwezig. Het ruige plantsoen in het plangebied biedt groeiplaatsen aan de beschermde grote kaardenbol.

Vogels

In de tuinen en groenstroken komen tuin- en struweelvogels voor. Hier zijn soorten als koolmees, roodborst, winterkoning en merel aanwezig. Onder andere spreeuw, huismus, boeren- en gierzwaluw, kerkuil en kauw kunnen broeden in (de omgeving van) de bebouwing. De bomen bieden mogelijk nestgelegenheid aan soorten als de torenvalk, sperwer, buizerd, kraai en grote bonte specht. De waterpartijen bieden leefgebied aan watervogels als meerkoet, wilde eend en waterhoen. In het riet kan ook de bruine kiekendief broeden. En zoals in de vorige paragraaf al is aangegeven komen in het plangebied veel weidevogels voor.

Zoogdieren

Het plangebied biedt geschikt leefgebied aan algemeen voorkomende, licht beschermde soorten als mol, egel, gewone bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis, bosmuis, rosse woelmuis, bunzing, hermelijn, wezel, haas en konijn. De bomen en bebouwing kunnen plaats bieden aan vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. De groenstroken en waterpartijen kunnen daarnaast fungeren als foerageergebied of onderdeel zijn van een vlieg/migratieroute van vleermuizen. In het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. Het Noordhollandsch Kanaal en de Schermer Ringvaart vormen voor de meervleermuis foerageergebied en vliegroutes, er zijn geen kolonieplaatsen bekend (Kaptein, 1995 en Haarsma, 2008).

Amfibieën

Algemene amfibieën als bruine kikker, middelste groene kikker, kleine watersalamander en gewone pad zullen zeker gebruik zullen maken van het plangebied als schuilplaats in struiken, onder stenen, in kelders en als voortplantingsplaats in de waterpartijen. In het plangebied is ook de zwaar beschermde rugstreeppad waargenomen.

Vissen

De waterpartijen bieden waarschijnlijk leefgebied aan de beschermde kleine modderkruiper en bittervoorn.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde reptielen en/of bijzondere insecten of overige soorten te verwachten op de planlocatie. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; het plangebied voldoet hier niet aan.

In tabel 4.8 staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen het plangebied (naar verwachting) voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Tabel 4.8 Naar verwachting voorkomende beschermde soorten binnen het plangebied en het beschermingsregime

				Nader onderzoek nodig bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen
Vrijstellingsregeling Ffw	tabel 1		grote kaardenbol, brede wespenorchis, zwanenbloem en dotterbloem mol, egel, gewone bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis, bosmuis, rosse woelmuis, bunzing, hermelijn, wezel, haas en konijn bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en de middelste groene kikker	Nee
Ontheffingsregeling Ffw	tabel 2		rietorchis kleine modderkruiper	Ja
	tabel 3	bijlage 1 AMvB	bittervoorn	Ja
		bijlage IV HR	alle vleermuizen rugstreeppad	Ja
	vogels	cat. 1 t / m 4	buizerd, sperwer, kerkuil, gierzwaluw en huismus	Ja

4.4. Plansituatie

4.4.1. Natura 2000-gebieden

Vermesting / verzuring

Agrarische bouwvlakken

Uitbreiding van agrarische bedrijven door vergroting van het bouwperceel tot maximaal 2 ha kan leiden tot extra stikstofemissie en daarmee tot extra depositie op de stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden. Daarnaast is ook omschakeling van akkerbouw naar veehouderijen mogelijk. De depositie is berekend ter hoogte van 15 representatieve receptorpunten (op kortste en verste afstand), gelegen in de Natura 2000-gebieden Eilandspolder (1 t/m 6), Noordhollands Duinreservaat (7 t/m 11), Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (12 en 12) Markermeer & IJmeer (14 en 15). Tabel 4.9 laat de bijdrage van de veehouderijbedrijven in Schermer aan de stikstofdepositie op de receptorpunten zien. Voor een overzicht van de ligging van de toetsingspunten wordt verwezen naar bijlage 3. Deze bijlage bevat ook een overzicht van de berekeningsuitgangspunten en -resultaten.

Uitgaande van de berekende worstcasesdeposities is het vervolgens de vraag of deze extra depositie zal leiden tot relevante ecologische effecten. Op grond van de te hoge achtergronddepositie voor de aanwezige habitattypen kan op voorhand niet worden uitgesloten dat extra depositie een significant negatief effect zal hebben.

Tabel 4.9 geeft een overzicht van de berekeningsresultaten uit het onderzoek stikstofdepositie (bijlage 3). De kolom 'huidig' laat de totale bijdrage zien van alle veehouderijen binnen het plangebied aan de huidige achtergronddepositie. De beide andere

kolommen laten de toename van stikstofdepositie zien ten opzichte van de huidige situatie bij een reële en bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt (in mol N per hectare per jaar).

Tabel 4.9 Toename stikstofdepositie reële en maximale invulling bouwmogelijkheden bestemmingsplan

Receptorpunt	depositie (in mol N/ha/jaar)		
	huidig	Reële invulling	Maximale invulling
1 Eilandspolder	48,69	+3,95	+276,69
2 Eilandspolder	40,34	+2,92	+166,25
3 Eilandspolder	35,35	+1,77	+106,62
4 Eilandspolder	32,29	+2,38	+94,92
5 Eilandspolder	15,84	+0,93	+60,66
6 Eilandspolder	18,32	+1,03	+66,85
7 Noordhollands Duinreservaat	4,50	+0,52	+25,67
8 Noordhollands Duinreservaat	2,93	+0,33	+16,53
9 Noordhollands Duinreservaat	4,29	+0,64	+25,21
10 Noordhollands Duinreservaat	2,48	+0,32	+14,55
11 Noordhollands Duinreservaat	2,07	+0,22	+10,47
12 Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	9,55	+0,80	+42,97
13 Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	3,45	+0,30	+17,34
14 Markermeer & IJmeer	3,08	+0,33	+16,07
15 Markermeer & IJmeer	2,10	+0,16	+11,4

Figuur 4.7 Receptorpunten stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden

Eilandspolder

Zoals uit tabel 4.9 blijkt neemt bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan (bij recht en via wijzigingsbevoegdheden) biedt, de stikstofdepositie in de Eilandspolder met tientallen mollen toe. Bij een meer realistische invulling van de bouwmogelijkheden neemt de depositie met enkele mollen toe. Uit de tabel blijkt duidelijk dat hoe groter de afstand tot het Natura 2000-gebied is, de toename van de depositie lager is. De huidige veenmosrietlanden liggen ter plaatse van de receptorpunten 3 en 4. Bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden is sprake van een enorme toename van stikstofdepositie. Bij de realistische invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, neemt de stikstofdepositie ter plaatse van de veenmosrietlanden met respectievelijk een aantal mol N/ha/jr toe.

Hoewel voor het in stand houden van het meest kritische habitatype veenmosrietlanden ook het beheer en de waterkwaliteit van invloed zijn, is zoals beschreven in paragraaf 4.3.1 stikstof de meest limiterende factor. Als gevolg van de plansituatie (maximale invulling) en de realistische invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, zijn significant negatieve effecten op het habitatype veenmosrietlanden in de Eilandspolder dan ook niet uit te sluiten. In paragraaf 4.6 zijn maatregelen beschreven waarmee de effecten kunnen worden beperkt of voorkomen.

Noordhollands Duinreservaat

Tabel 4.9 laat zien dat de stikstofdepositie bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, in het Noordhollands Duinreservaat met circa 25 mol / ha / jaar toeneemt. Bij een realistische invulling van de bouwmogelijkheden neemt de depositie met minder dan 1 mol /ha / jaar toe.

Voor een aantal typen duinheiden en grijze duinen, droge duinbossen en twee typen vochtige duinvalleien vormt de huidige achtergronddepositie een mogelijke belemmering voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen. De effecten van overschrijding van een kritische depositie in een duinmilieu zijn echter complex. De gevolgen van een hoge N-depositie voor de vegetatie is namelijk sterk afhankelijk van de pH, de fosfaat (P)-beschikbaarheid en organische stof in de bodem. In kalkrijke en ijzerrijke bodems is P een beperkende factor, door P-fixatie in calcium- of ijzerfosfaat. In dat geval is een hoge N-depositie niet zo'n groot probleem. Als de P-beschikbaarheid echter hoog is, zoals in de gedeeltelijk ontkalkte duinen van het Noordhollands Duinreservaat, zijn de kritische waarden lager en leidt een hoge N-depositie sneller tot vergrassing en verruiging.

Daarnaast zijn de hoeveelheid organische stof en de pH van de bodem van invloed op de N-beschikbaarheid. Bij een hoge pH (kalkrijke bodem) is de hoeveelheid N die vrijkomt bij mineralisatie betrekkelijk laag. Er wordt waarschijnlijk een aanzienlijk deel van de N in de bodem vastgelegd. Kalkrijke bodems zijn dus relatief goed beschermd tegen hoge N-depositie. In verzuurde bodems daarentegen is de hoeveelheid N die voor de vegetatie beschikbaar komt echter veel hoger, mogelijk als gevolg van lage microbiële N-behoefte. In zure bodems lijkt het effect van N-depositie dan ook veel groter te zijn, met name als P geen beperkende factor is zoals in een deel van het Noordhollands Duinreservaat.

Met inachtneming van de onzekerheden in de modellen, berekeningen en kennis inzake de ecologische effecten van stikstofdepositie in een dynamisch duinmilieu, kan hoe dan ook worden geconcludeerd dat voor de stikstofgevoelige habitattypen significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten.

Eenzelfde conclusie kan worden getrokken voor de kwalificerende vogelsoorten, tapuit en paapje. Verdere verruiging van de duinvegetaties als gevolg van extra stikstofdepositie kan niet worden uitgesloten. Daarmee komt ook de verbeterdoelstelling voor deze soorten van open duingebied in gevaar.

De negatieve effecten van de beperkte extra depositie van de realistische invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kan door intensivering en uitbreiding van beheermaatregelen in grote mate teniet worden gedaan. In het duingebied is namelijk de huidige begrazing door runderen en schapen zeer effectief voor het afvoeren van de stikstofdepositie en/of het mobiliseren van vers kalkrijk zand in de wortelzone van de vegetatie. Het bestemmingsplan is echter niet het instrument waarmee het beheer in de Natura 2000-gebieden kan worden vastgelegd en daarmee voor de toekomst worden gegarandeerd. Significant negatieve effecten op het Noordhollands Duinreservaat zijn dan ook niet uit te sluiten.

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

Ook in Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder neemt de stikstofdepositie met circa 40 mol / ha / jaar toe als gevolg van de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Bij een realistisch invulling bedraagt de toename minder dan 1 mol / ha / jaar. In Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder geldt hetzelfde als de Eilandspolder, stikstofdepositie is de meest limiterende factor voor de instandhouding van de veenmosrietlanden en vochtige heiden. Significant negatieve effecten zijn niet uit te sluiten. Dit geldt ook voor de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden waarvoor dit gebied maatgevend is. De toename in deze gebieden is wel veel geringer dan in Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder.

Markermeer & IJmeer

In het Markermeer & IJmeer zijn geen stikstofgevoelige habitattypen aanwezig, maar betreft het gevoelige vogelsoorten, de rivierdonderpad en de meervleermuis. Zoals uit de beschrijving van de huidige situatie blijkt, is de stikstofdepositie in dit gebied niet de limiterende factor voor de natuurkwaliteit en het behalen van instandhoudingsdoelen. Doordat gewerkt wordt aan een ToekomstBestendig Ecologisch Systeem (TBES) zal de ecologische situatie in het gebied bovendien enorm verbeteren. De toename van de stikstofdepositie leidt hier daarom niet tot significant negatieve effecten.

Verblijfsrecreatie

Kampeermogelijkheden of bed & breakfast's worden gerealiseerd op de agrarische bouwpercelen (met een wijzigingsbevoegdheid kan kamperen wel buiten het bouwvlak plaatsvinden). Als op alle agrarische bouwkvavels langs de Eilandspolder recreatie ontwikkelingen zouden plaatsvinden dan kan deze verkeersproductie leiden tot een toename van de stikstofdepositie. Gezien de locatie van de veenmosrietlanden in het midden van de Eilandspolder zal hier geen relevante toename van stikstofdepositie plaatsvinden. Door de toename van de stikstofdepositie langs de randen wordt het echter moeilijker om op nieuwe locaties veenmosrietland te ontwikkelen, zodat er toch sprake kan zijn van een significant negatief effect. In de regels van het bestemmingsplan is echter voldoende geborgd dat de verkeersproductie gering zal zijn.

De N243 en N244 ontsluiten het gebied op de A7 en A9. Deze wegen liggen op ruime afstand van de overige Natura 2000-gebieden. Hier treden geen significant negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op.

Areaalverlies

In het westelijke deel van de Eilandspolder zijn bouwvlakken gesitueerd. Het grootste deel van de percelen heeft een woonbestemming. Binnen dit deel van de Eilandspolder zijn nog slechts twee agrarische bouwvlakken aanwezig, die ook als zodanig in gebruik zijn. Eén van deze twee percelen is recentelijk verkocht aan een nabijgelegen agrarisch bedrijf, dat hiermee in een uitbreiding van capaciteit voorziet. Een eventuele uitbreiding van de agrarische activiteiten via wijzigingsbevoegdheid kan op zeer beperkte schaal leiden tot areaalverlies.

Versnippering

Voor het Wormer- en Jisperveld en de Kalverpolder en het Markermeer & IJmeer zijn ook instandhoudingsdoelstellingen voor de habitatsoort meervleermuis opgenomen. De meervleermuis is een mobiele soort, het leefgebied reikt dan ook veel verder dan alleen het Natura 2000-gebied. Aangezien Nederland in Europees en internationaal opzicht een belangrijke functie heeft voor de meervleermuis dienen negatieve effecten te worden voorkomen.

In de gemeente Schermer vormen met name het Noordhollandsch Kanaal en de Schermer Ringvaart foerageergebied en vliegroutes (zie 4.3.3) voor de meervleermuis. Deze grote wateren worden niet versnipperd door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

Het bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die de Eilandspolder zullen doorsnijden. Versnippering treedt niet op.

Verstoring

In theorie kan er sprake zijn van een extern effect als gevolg van een verhoogde recreatiedruk op Natura 2000 doordat een deel van de extra recreanten wil wandelen, fietsen en varen binnen Natura 2000. Deze extra recreanten maken gebruik van bestaande intensief gebruikte wandel- en fietsroutes en (vaar)wegen. Verstoringsonderzoek (onder andere Krijgsveld 2008) wijst verder uit dat vogels en waarschijnlijk ook andere organismen snel wennen aan recreanten langs bestaande gebruikte routes. Omdat bezoekersstromen zich concentreren op mooi weer overdag tijdens de weekend- en vakantiedagen blijven er lange ongestoorde periodes over. Daarom kan worden gesteld dat de geringe extra bezoekersstromen als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie geen effect hebben op de te beschermen waarden in de Natura 2000-gebieden.

Verandering waterhuishouding

Op de twee agrarische bouwpercelen binnen de Eilandspolder is nog beperkt uitbreidingsruimte aanwezig. In de omgeving van de Eilandspolder liggen nog enkele agrarische bouwpercelen. De uitbreidingsmogelijkheden leiden tot een relatief beperkte toename van het bebouwd oppervlak. Dit is niet van invloed op de waterhuishouding van de Eilandspolder. In de Eilandspolder is het agrarische gebruik van de percelen afgestemd op het natuurbehoud. Het bestemmingsplan verandert hier niks aan. Er treedt geen verandering van de waterhuishouding op.

4.4.2. Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelleefgebied**Bouwmogelijkheden en vergroten agrarisch bouwperceel**

De Eilandspolder en delen van de Polder Mijzen waar de EHS is gerealiseerd, zijn bestemd als natuur. De bestaande agrarische bouwkwavels, voor zover aanwezig, vallen buiten de

aanwijzing van de EHS. De ontwikkelingen die rechtstreeks mogelijk worden gemaakt, vinden plaats op de bestaande bouwkvavels. Deze ontwikkelingen leiden niet tot areaalverlies van de EHS of van het weidevogelleefgebied (0).

De ontwikkelingen vinden plaats bij reeds bestaande bedrijven, de verstoring in de EHS zal dan ook niet of nauwelijks toenemen (0). Dit geldt ook voor de weidevogelleefgebieden (0). De vergroting van de bouwvlakken (en daarmee samenhangende intensivering) kan wel plaatselijk leiden tot areaalverlies van de weidevogelleefgebieden (0/-).

Reizende bollenkraam

De reizende bollenkraam heeft betrekking op bollenteelt op wisselende percelen (slechts 1 jaar in de circa 6 jaar, met tussenpozen van minimaal 4 jaar). De reizende bollenkraam is op dit moment al toegestaan en er wordt niet verwacht dat dit zal intensiveren. De reizende bollenkraam is in de regels uitgesloten in de Eilandspolder en Polder Mijzen. De nattere graslanden in het plangebied en de Eilandspolder en Polder Mijzen bieden voldoende geschikt leefgebied. Plaatselijk kan de reizende bollenkraam wel leiden tot tijdelijke aantasting van geschikt weidevogelleefgebied (0/-).

Recreatieontwikkelingen

De ontwikkelingen vinden plaats op de bestaande bouwkvavels. Deze ontwikkelingen leiden niet tot areaalverlies van de EHS en weidevogelgebied. De ontwikkelingen vinden plaats bij reeds bestaande bedrijven, de verstoring in de EHS en het weidevogelgebied vanaf de bouwvlakken zal dan ook niet of nauwelijks toenemen.

Een deel van de extra recreanten wil wandelen, fietsen en varen door of langs de EHS en de weidevogelgebieden. Deze extra bezoekers maken gebruik van bestaande wandel- en fietsroutes en (vaar)wegen. Verstoringsonderzoek (onder andere Krijgsveld 2008) wijst verder uit dat vogels en waarschijnlijk ook andere organismen snel wennen aan recreanten langs bestaande gebruikte routes. Omdat bezoekersstromen zich concentreren op mooi weer overdag tijdens de weekend- en vakantiedagen, blijven er lange ongestoorde periodes over. Daarom kan worden gesteld dat de geringe extra bezoekersstromen als gevolg van de uitgebreide recreatiemogelijkheden geen effect hebben op de EHS en weidevogelgebieden (0).

4.4.3. Beschermde soorten

Het plangebied biedt leefgebied aan verschillende beschermde soorten (zie tabel 4.8). Het betreft voornamelijk algemeen voorkomende soorten en daarnaast enkele zwaar beschermde soorten. Daarnaast komen in het plangebied veel weidevogels voor. Om een inschatting te kunnen maken van de mogelijke effecten van het bestemmingsplan wordt hieronder beschreven waar en in welke mate de tabel 2 en 3 soorten van de Flora- en faunawet (Ffw) en broedvogels met vaste nesten voorkomen in het plangebied.

In het plangebied zijn veel watergangen aanwezig, ook naast de agrarische bouwpercelen. Deze watergangen vormen in ieder geval leefgebied voor de kleine modderkruiper. In de schonere watergangen kan ook de bittervoorn voorkomen. Bij de uitbreidingen van de bouwvlakken zullen ongeveer in de helft van alle gevallen watergangen gedempt moeten worden. Dit kan overigens niet zonder een omgevingsvergunning, waarbij toetsing aan natuurlijke waarden plaatsvindt.

De kans dat de rietorchis voorkomt op de oevers van de watergangen rond de agrarische bouwvlakken is vrij klein, omdat de oevers hier intensief onderhouden worden.

In potentie is alle bebouwing geschikt voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels. Voor de meeste ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan is echter geen sloop vereist. Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen komen minder vaak voor, omdat het hier moet gaan om wat oudere bomen (dikkere stamomvang) met hollen erin. De beplanting kan wel een functie hebben als foerageergebied of als migratie- of vliegroute. Op vrijwel alle agrarische bouwpercelen komt erfbeplanting voor. In nagenoeg alle erfbeplanting kunnen vaste verblijfplaatsen van vogels voorkomen. Voor het kappen van bomen, beplanting en houtgewas is een omgevingsvergunning nodig, waarbij toetsing aan natuurlijke waarden plaatsvindt.

Verspreid door het plangebied komen geschikte leefgebieden voor rugstreeppadden voor. Het betreft zanderige locaties waar relatief weinig agrarische verstoring plaatsvindt. Dit is over het algemeen niet aan de orde rond de agrarische bouwvlakken. De kans dat de rugstreeppad negatieve effecten ondervindt van de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan is vrij nihil.

In tabel 4.10 is aangegeven welke soortgroepen van tabel 2 en -3 van de Flora- en faunawet en broedvogels met vaste nesten consequenties kunnen ondervinden van de bouwplannen en aanlegwerkzaamheden die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Tabel 1-soorten komen algemeen voor en zijn vrijgesteld van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Tabel 4.10 Typen ingrepen, relevante soortgroepen en kans dat hiervoor ontheffing wordt verleend

Ingrepen die kunnen leiden tot aantasting van beschermde soorten	Soorten / soortgroepen	Beschermingsregime op basis van de Flora- en faunawet	Kans dat hiervoor ontheffing wordt verleend	Mitigerende maatregelen ⁴
Sloop van (agrarische) bebouwing	Vleermuizen	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards ⁵	- Tijdig creëren van voldoende nieuwe verblijfplaatsen. - Werken buiten kwetsbare periode
	Broedvogels met vaste nesten	Ffwet	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- tijdig aanbieden van voldoende nieuwe huisvestingsmogelijkheden - werken buiten broedseizoen
Het verleggen / dempen van waterlopen	Vissen	Ffwet Tabel 2 Ffwet Tabel 3, Bijlage I AMvB	Er kan gewerkt worden met een gedragscode dan is geen ontheffing nodig. Is er geen gedragscode of is sprake van Tabel 3 Bijlage I AMvB soorten dan wordt	- voortplantingswateren worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) en de winterrust gespaard. - Voorafgaand aan het dempen van de watergang moeten tijdig

⁴ Maatregelen zijn maatwerk, afhankelijk van de aangetroffen soort en het belang van de locatie voor de functionaliteit van de leefomgeving. In deze tabel worden veel voorkomende maatregelen benoemd. Maatregelen ivm de zorgplicht zijn niet opgenomen.

⁵ Dienst Regelingen stelt voor alle matig en zwaar beschermde soorten een zogenaamde soortenstandaard op. Diverse soortenstandaards zijn overigens nog in ontwikkeling.

			ontheffing verleend, zeker als gewerkt wordt volgens de gedragscode of met de soortenstandaards	nieuwe watergangen, aangrenzend aan het leefgebied van bestaande populaties, gemaakt te worden of aan bestaande watergangen moeten maatregelen te worden uitgevoerd zodat ze geschikt blijven of de kwaliteit verbeterd.
	Amfibieën	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	- Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- tijdig vooraf realiseren van nieuw voor voortplanting geschikt water voor een vergelijkbaar aantal individuen - werkzaamheden uitvoeren buiten voortplantingsperiode en winterrust - werkzaamheden faseren in tijd en ruimte
Het kappen van bomen en andere houtopstanden	Vleermuizen	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- Tijdig creëren nieuwe verblijfplaatsen. - Werken buiten kwetsbare periode - Tijdig alternatieve vliegroute creëren nabij of parallel aan de originele vliegroute - Tijdig alternatief foerageergebied creëren.
	Broedvogels met vaste nesten	Ffwet	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- tijdig aanbieden van voldoende nieuwe huisvestingsmogelijkheden - creëren voldoende dekkingsmogelijkheden en slaapgelegenheden - Zorgen voor voldoende zit- en uitkijkposten - Opwaarderen van marginaal habitat in de directe omgeving tot optimaal habitat.
Verstoring door nieuwe bebouwing	Weidevogels	Ffwet tijdens broedseizoen		werken buiten broedseizoen
	Vleermuizen	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- Aanbrengen vleermuisvriendelijke verlichting - Vleermuishabitat afschermen beplanting of schermen - Tijdens werkzaam-

				heden rekening houden met kwetsbare periode(n)
--	--	--	--	--

Uit de tabel blijkt dat voor alle voorkomende soorten maatregelen kunnen worden getroffen om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Binnen en rond de agrarische bouwvlakken is overigens vaak voldoende ruimte om te schuiven met bebouwing zodat aantasting van natuurwaarden op voorhand kan worden voorkomen. In het bestemmingsplan is daarnaast voor vergroting van de bouwpercelen een beschermende regeling opgenomen die voorkomt dat natuurlijke waarden worden aangetast.

Uit bovenstaande beschrijving blijkt dat bij de uitbreiding van veel agrarische bouwpercelen rekening kan worden gehouden met beschermde soorten. Daarnaast is het veranderen van watergangen en het kappen van houtopstanden niet zomaar mogelijk. De kans dat beschermde soorten hinder ondervinden van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt is gemiddeld. De kans dat de Flora- en faunawet echter een belemmering vormt voor de uitvoering van het plan is zeer gering.

4.5. Effectbeoordeling

4.5.1. Effecten

De voorgaande effectbeschrijving leidt tot de volgende beoordeling.

Tabel 4.11 Effectbeoordeling natuur

Aspect	Beschrijving van het milieueffect (t.o.v. de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
Natura 2000-gebieden	- De maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, leidt tot een grote toename van stikstof in de Natura 2000-gebieden in en rond het plangebied (in het bijzonder Eilandspolder). Een realistische invulling leidt tot een veel beperktere toename, maar in de Eilandspolder is de toename toch nog enkele mollen. Significant negatieve gevolgen zijn niet uit te sluiten. - De ontwikkelingen in het plangebied leiden niet tot versnippering van het leefgebied van de meervleermuis. - De geringe extra recreanten maken gebruik van bestaande, intensief gebruikte infrastructuur, negatieve effecten treden niet op.	-- 0 0
Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden	- Binnen de EHS liggen geen agrarische bouwkvavels. Vergroting van het bouwvlak grenzend aan de EHS, kan buiten de EHS plaatsvinden. Areaalverlies en extra verstoring treden niet op. - Nabij de bestaande bouwkvavels en door de reizende bollenkraam kan het weidevogelleefgebied worden aangetast. - De geringe extra recreanten maken gebruik van bestaande, intensief gebruikte infrastructuur, extra verstoring treedt niet op.	0 0/- 0
Beschermde soorten	- Bij ontwikkelingen kunnen leefgebied, rust- en	0

Aspect	Beschrijving van het milieueffect (t.o.v. de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
	verblijfplaatsen van beschermde soorten worden aangetast. Deze effecten moeten in het kader van de Ffw worden gemitigeerd en/of gecompenseerd op het moment dat er concrete bouwplannen zijn.	

4.5.2. Maatregelen

Stikstofdepositie

Uit de passende beoordeling blijkt dat met de bouwmogelijkheden uit het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie binnen Natura 2000 niet zijn uit te sluiten. Er zijn echter verschillende maatregelen denkbaar om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden vastgelegd en maatregelen die in een apart spoor buiten het bestemmingsplan om kunnen worden getroffen. Deze paragraaf geeft een beschrijving van mogelijke maatregelen, zonder dat een keuze wordt gemaakt. In het bestemmingsplan vindt een afweging met betrekking tot deze maatregelen plaats.

Binnen het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014

Er kunnen verschillende maatregelen worden opgenomen in het bestemmingsplan om een (potentiële) toename van stikstofdepositie binnen Natura 2000 als gevolg van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt te beperken. Aan het slot van de paragraaf is het effect van een aantal van deze maatregel gekwantificeerd.

Omschakeling naar veehouderij uitsluiten

Bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt is het uitgangspunt gehanteerd dat op alle bouwvlakken binnen de bestemming Agrarisch een grondgebonden veehouderij is gevestigd. Door het uitsluiten van de omschakeling naar veehouderij worden de (potentiële) effecten op de stikstofdepositie binnen Natura 2000 beperkt.

Wijzigingsbevoegdheden

Een optie is om de wijzigingsbevoegdheden waarmee een uitbreiding van het bouwvlak wordt mogelijk gemaakt uit het bestemmingsplan te halen. Daardoor kunnen veehouderijen binnen het bouwvlak (zoals vastgelegd op de verbeelding) uitbreiden, maar is het niet mogelijk om door te groeien tot een bouwvlak van 2 hectare. Ook met deze maatregel worden de (potentiële) effecten op de stikstofdepositie binnen Natura 2000 aanzienlijk beperkt.

Beperken bouwmogelijkheden binnen het bouwvlak

Het volledig uitsluiten van significante negatieve effecten binnen het bestemmingsplan Landelijk gebied 2014 is alleen mogelijk met een ingrijpende aanpassing van de bestemmingsregeling. Met een zonering kunnen de effecten binnen het gebied Eilandspolder worden beperkt. De bouwmogelijkheden binnen de bouwvlakken in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied kunnen worden beperkt, waardoor de realisatie van nieuwe stallen niet (of slechts onder zeer strikte voorwaarden) mogelijk is.

Voor de depositie binnen de op grotere afstand gelegen Natura 2000-gebieden heeft een dergelijke zonering weinig toegevoegde waarde. Om in het bestemmingsplan een toename van stikstofdepositie volledig uit te sluiten dienen binnen het hele plangebied strikte voorwaarden te worden gesteld aan toekomstige initiatieven. Bijvoorbeeld door in de

gebruiksregels een relatie te leggen met de effecten op Natura 2000 en daar voorwaarden aan te verbinden. Op die manier wordt de bouw (of uitbreiding) van stallen afhankelijk gesteld van het niet optreden van negatieve effecten in Natura 2000-gebieden. Ontwikkelingsruimte kan dan alleen worden benut door het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen en/of saldering.

Stikstofreducerende maatregelen

In het onderzoek stikstofdepositie is in de berekeningen voor de maximale invulling uitgegaan van het stalsysteem dat minimaal dient te worden toegepast op grond van het Besluit huisvesting. Er zijn echter aanzienlijk gunstigere stalsystemen waarbij de emissie per dierplaats aanzienlijk lager is. De emissie per dierplaats kan met ruim de helft worden gereduceerd. Dit betekent dat met de sloop van bestaande stallen en de realisatie van volledig nieuwe stallen een verdubbeling van het aantal stuks vee kan worden gerealiseerd, zonder dat dit leidt tot een toename van stikstofdepositie.

Saldering

Uit de CBS-gegevens blijkt dat jaarlijks zowel binnen de gemeente Schermer als daarbuiten een aantal agrarische bedrijven de bedrijfsactiviteiten beëindigd. Hierdoor ontstaat stikstofsaldo waarmee elders de uitbreiding van veehouderijen kan worden mogelijk gemaakt. Voorwaarde is dat deze saldering plaatsvindt binnen hetzelfde Natura 2000 op dezelfde habitattypen. Daarnaast is van belang dat geborgd is dat de uitbreiding pas plaatsvindt op het moment dat de bedrijfsactiviteiten elders zijn beëindigd (en ook de vergunningen zijn ingetrokken en de bestemmingslegging is gewijzigd). Enkele veehouderijen van grote omvang en/of op korte afstand van Natura 2000 bieden voldoende saldo om binnen het plangebied een forse uitbreiding van het aantal stuks melkrundvee te kunnen realiseren.

Buiten het bestemmingsplan

Beheermaatregelen

De negatieve effecten van de extra depositie kan door intensivering en uitbreiding van beheermaatregelen in de Natura 2000-gebieden teniet worden gedaan. Bij heide- en graslanden is het bijvoorbeeld mogelijk de gevoeligheid voor stikstof te verlagen door het beheer, maaien, plaggen, begrazen, in deze gebieden te intensiveren. Ook het verbeteren van de hydrologische situatie heeft een grote positieve invloed op de instandhoudingsdoelen van de habitattypen.

Deze maatregelen vallen buiten de scope van het bestemmingsplan. In overleg met de terreinbeheerders kan worden bekeken welke maatregelen en daarbij behorende financiële investeringen het meest kansrijk zijn om negatieve gevolgen door een eventuele toename van stikstofdepositie te voorkomen.

Overige maatregelen

Ook op bedrijfsniveau zijn er maatregelen mogelijk om de emissie te beperken. Een voorbeeld is eiwitarm voeren. Door in de melkveehouderij eiwitarm voedsel te gebruiken neemt de totale hoeveelheid stikstof af. De potentiële emissiereductie voor een gemiddeld melkveebedrijf wordt geschat op 15 tot 20% van de totale ammoniakemissie van het bedrijf (*Innovaties rond Natura 2000-gebieden* van het Landbouweconomisch instituut, Oltmer et al., 2010). De mogelijke reductie is hoger dan 20% voor grasbedrijven met veel beweiding en een relatief laag gehalte ruw eiwit gehalte in gras.

Gevolgen voor berekende effecten

Voor de maatregelen die direct kunnen worden doorvertaald in het bestemmingsplan is bekeken wat de gevolgen zijn voor de in het kader van de passende beoordeling berekende toenames van stikstofdepositie. Het betreft de volgende maatregelen:

- Geen omschakeling naar veehouderij is toegestaan;
- De omvang van de bouwvlakken beperken tot 1 ha (zonder wijzigingsbevoegdheden);
- Een combinatie van deze beide maatregelen.

Tabel 4.12 Berekeningresultaten maatregelen

ID	naam	depositie (in mol/ha/jaar)			
		Maximaal	Geen omschakeling	Geen wijz. bev.	Combinatie
1	Eilandspolder 1	+276,69	+185,4	+159,55	+68,26
2	Eilandspolder 2	+166,25	+80,22	+105,92	+19,89
3	Eilandspolder 3	+106,62	+58,84	+59,49	+11,71
4	Eilandspolder 4	+94,92	+56,74	+50,37	+12,19
5	Eilandspolder 5	+60,66	+36,54	+34,45	+10,33
6	Eilandspolder 6	+66,85	+40,41	+37,46	+11,02
7	Noordhollands Duinreservaat 1	+25,67	+16,06	+15,38	+5,77
8	Noordhollands Duinreservaat 2	+16,53	+10,35	+9,88	+3,70
9	Noordhollands Duinreservaat 3	+25,21	+16,27	+14,92	+5,98
10	Noordhollands Duinreservaat 4	+14,55	+9,15	+8,73	+3,33
11	Noordhollands Duinreservaat 5	+10,47	+6,63	+6,12	+2,28
12	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder 1	+42,97	+26,97	+24,70	+8,70
13	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder 2	+17,34	+10,59	+10,31	+3,56
14	Markermeer	+16,07	+9,41	+9,82	+3,16
15	Markermeer	+11,4	+6,6	+7,05	+2,25

Uit de resultaten in tabel 4.12 blijkt dat ook wanneer uitsluitend de bestaande veehouderijen binnen het bouwvlak (1 hectare) bouwmogelijkheden krijgen, significante negatieve effecten op Natura 2000 niet zijn uit te sluiten. Dit betekent dat ook vergaande beperkingen zullen moeten worden opgelegd aan de ontwikkelingsruimte binnen de bouwvlakken. Dit betekent echter niet dat de veehouderijen volledig 'op slot' dienen te worden gezet. Zoals beschreven zijn er mogelijkheden om met emissie-arme(re) stalsystemen en saldering te komen tot uitvoerbare initiatieven. In de regels van het bestemmingsplan kunnen voorwaarden worden opgenomen waarin dergelijke maatregelen een doorvertaling krijgen.

